

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2022-2023

ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΛΑΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.....	1-16
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ - ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	17-27
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.....	28-54

ΚΛΑΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΚΦΙ 504**ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ II**

ΠΑΡΑΣΚΕΥΙΩΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**1. ΓΕΝΙΚΑ**

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Π.Μ.Σ.		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΦΙ504	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΑΡΙΝΟ 2022-2023
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ II – ΒΕΡΓΙΛΙΟΥ ΕΚΛΟΓΕΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr/courses/1432599/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ**Μαθησιακά Αποτελέσματα**

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Συστηματική εισαγωγή στη λατινική βουκολική ποίηση και τους κυριότερους εκπροσώπους της (Βεργίλιος, Καλπούρνιος Σικελός, Carmina Einsidlensia και Νεμεσιανός) δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στον βίο και το έργο του Βεργιλίου και επισημαίνοντας τα βασικά χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου λογοτεχνικού είδους, καθώς και την ιδιαίτερα σημαντική επίδραση της ελληνιστικής βουκολικής

ποίησης (Θεόκριτος, Μόσχος και Βίων).

Το μάθημα εστιάζει στην πρώτη λατινική βουκολική συλλογή με τίτλο Βεργιλίου Εκλογές και περιλαμβάνει γλωσσικό (γραμματική, συντακτικό, μετάφραση), μετρικό (δακτυλικό εξάμετρο) και ερμηνευτικό σχολιασμό των Εκλογών. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές:

- Θα γνωρίσουν τους κυριότερους εκπροσώπους της λατινικής βουκολικής ποίησης και ειδικότερα τον Βεργίλιο
- Θα κατανοήσουν τα ειδολογικά χαρακτηριστικά της βουκολικής ποίησης (Iocus amoenus, μουσικοί αγώνες, μεταποιητική λειτουργία, βουκολικά μοτίβα, χαρακτήρες, λογοτεχνικά πρότυπα, μέτρο κ.ά.) και πώς αυτά μετασχηματίζονται σε κάτι εντελώς καινούργιο μέσα στο βεργιλιανό κείμενο
- Θα εξοικειωθούν με τα ειδολογικά χαρακτηριστικά της βεργιλιανής βουκολικής ποίησης
- Θα ολοκληρώσουν τις γνώσεις τους όσον αφορά τον κλασικό λατινικό λόγο (γραμματική και συντακτικό) και θα εξασκήσουν τις μεταφραστικές τους ικανότητες
- Θα γνωρίσουν το ιστορικό πλαίσιο της εποχής που γράφεται το έργο (1ος αιώνας π.Χ.) και θα κατανοήσουν τη σημασία του για την εποχή του και κυρίως για τη μεταγενέστερη γραμματεία

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΜΑΘΗΜΑ	Αναλυτικό σχεδιάγραμμα διδακτέας ύλης
1.	Εισαγωγή στη λατινική βουκολική ποίηση
2.	Κείμενο-Ερμηνευτική ανάλυση: Εκλογή 1
3.	Κείμενο-Ερμηνευτική ανάλυση: Εκλογή 9
4.	Κείμενο-Ερμηνευτική ανάλυση Εκλογή 2
5.	Κείμενο-Ερμηνευτική ανάλυση: Εκλογή 8
6.	Κείμενο-Ερμηνευτική ανάλυση: Εκλογή 10
7.	Κείμενο-Ερμηνευτική ανάλυση: Εκλογή 3
8.	Κείμενο-Ερμηνευτική ανάλυση: Εκλογή 7
9.	Κείμενο-Ερμηνευτική ανάλυση: Εκλογή 4 (πρώτο μέρος)
10.	Κείμενο-Ερμηνευτική ανάλυση: Εκλογή 4 (δεύτερο μέρος)
11.	Κείμενο-Ερμηνευτική ανάλυση: Εκλογή 5 (πρώτο μέρος)
12.	Κείμενο-Ερμηνευτική ανάλυση: Εκλογή 6 (πρώτο μέρος)
13.	Κείμενο-Ερμηνευτική ανάλυση: Εκλογή 6 (δεύτερο μέρος)

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>-ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ. ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΕΞΑΣΚΗΣΗ</p>	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>-ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΡΡΤ - ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ, ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ e-class - ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟΥ ΠΟΛΥΜΕΣΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΧΕΤΙΚΟΥ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΜΕΣΩ e-mail</p>	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	<p>ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ</p>	<p>39</p>
	<p>ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</p>	<p>100</p>
	<p>ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ</p>	<p>109</p>
	<p>ΤΕΛΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ</p>	<p>2</p>
	<p>ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (25 ΩΡΕΣ ΦΟΡΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ)</p>	<p>250</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>ΓΡΑΠΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΚΤΑΣΗΣ 3000 ΛΕΞΕΩΝ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΘΕΜΑ (ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΕ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ Ή ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ) ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΟΡΙΣΤΕΙ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ.</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>Albrecht, M. (2013), Ιστορία της ρωμαϊκής λογοτεχνίας, Ηράκλειο. Alpers, P. (1990), "Theocritean bucolic and Virgilian pastoral," Arethusa 23: 19-47. Alpers, P. (1996), What is Pastoral, Chicago, London. Arnold B. (1995), "The literary experience of Vergil's fourth 'Eclogue'", CJ 90 N.2: 143-160. Baldry, H.C. (1952), "Who invented the Golden Age?," CQ 46: 83-92. Baldwin, B. (1991), "Eclogue 6: the simple explanation," SO 66: 97-107. Becker, A.S. (1996), "Poetry as equipment for living: a gradual reading of Vergil's ninth Eclogue", Classics Ireland 6: 1-22. Berg, W. (1965), "Daphnis and Prometheus," TAPhA 96: 11-23. Berg W. (1974), Early Virgil, London. Beyers, E.E. (1962), "Vergil: Eclogue 7-A theory of poetry," AClass 5: 38-47. Bowersock, G.W. (1971), "A date in the eighth Eclogue," HSPh 75: 73-80. Bowersock, G.W. (1978), "The addressee of the eighth Eclogue: a response," HSPh 82: 201-202. Boyle A.J. (1975), "A reading of Virgil's Eclogues," Ramus 4: 187-199. Boyle A.J. (1976), The Eclogues of Virgil, Melbourne. Brandt, R. (2005), Arkadien in Kunst, Philosophie und Dichtung, Freiburg.</p>

- Braun, L. (1969), "Adynata und versus intercalaris im Lied Damons (Vergil, Ecl. 8)," *Philologus* 13: 292-297.
- Breed, B.W. (2000a), "Silenus and the 'imago uocis' in Eclogue 6," *HSPH* 100: 327-339.
- Breed, B.W. (2000b), "Imitations of originality: Theocritus and Lucretius at the start of the Eclogues," *Vergilius* 46: 3-20.
- Breed, B.W. (2006), *Pastoral Inscriptions: Reading and Writing Virgil's Eclogues*, London.
- Breed, B.W. (2006b), "Time and Textuality in the Book of the Eclogues," in M. Fantuzzi & T.D. Papanghelis (eds.), *Brill's Companion to Greek and Latin Pastoral*, Leiden: 333-367.
- Brenk, F.E. (1981), "War and the shepherd: the tomb of Bianor in Vergil's ninth Eclogue," *AJPh* 102: 427-430.
- Buller, J.L. (1981), "The pathetic fallacy in Hellenistic pastoral," *Ramus* 10: 35-52.
- Cairns, F. (1999), "Virgil's Eclogue 1.1-2: a literary programme?," *HSPH* 99: 289-293.
- Clausen, W.V. (1955), "Silva coniecturarum," *AJPh* 76: 47-62.
- Clausen, W.V. (1964), "Callimachus and Latin poetry," *GRBS* 5: 181-196.
- Clausen, W.V. (1976), "Cynthus," *AJPh* 97: 245-247.
- Clausen, W.V. (1977), "Cynthus: an addendum," *AJPh* 98: 362.
- Clausen, W.V. (1994), *A commentary on Virgil, Eclogues*, Oxford.
- Coleiro, E. (1979), *An introduction to Vergil's bucolics with a critical edition of the Text*, Amsterdam.
- Coleman, R. (1962), "Gallus, the Bucolics, and the ending of the fourth Georgic," *AJPh* 83: 55-71.
- Coleman, R. (1966), "Tityrus and Meliboeus," *G&R* 13: 79-97.
- Coleman, R. (1977), *Virgil. Eclogues*, Cambridge.
- Connolly, J. (2001), "Picture Arcadia: The politics of representation in Vergil's Eclogues," *Vergilius* 47: 89-116.
- Conte, G.B. (1986), *The Rhetoric of Imitation. Genre and Poetic Memory in Virgil and other Latin Poets* Translated from the Italian and Edited with a Foreword by Charles Segal, Ithaca and London.
- Courtney, E. (1990), "Virgil's sixth Eclogue," *QUCC* 63: 99-112.
- Cucchiarelli, A. (2012). *Publio Virgilio Marone. Le Bucoliche. Introduzione e Commento. Traduzione di Alfonso Traina*, Roma.
- Currie, H.M. (1976), "The third Eclogue and the Roman comic spirit," *Mnemosyne* 29: 411-420.
- Davis, G. (2012), *Parthenope: The Interplay of Ideas in Vergilian Bucolic*, Leiden, Boston.
- Deremetz, A. (1987), "Le carmen deductum ou le fil du poeme: a propos de Virgile Buc. VI," *Latomus* 46: 762-777.
- Desport, M. (1952), *L'incantation virgilienne. Essai sur les mythes du poete enchanteur et leur influence dans l'oeuvre de Virgile*, Bordeaux.
- Dick, B.F. (1968), "Ancient pastoral and the pathetic fallacy," *Comp. Lit.* 20: 27-44.
- Dick, B.F. (1970), "Virgil's pastoral poetic: a reading of the first Eclogue," *AJPh* 91: 277-293.
- Du Quesnay I.M. (1976-1977), "Virgil's fifth Eclogue. The song of Mopsus and the new Daphnis," *PVS* 16: 18-41.
- Du Quesnay I.M. (1977), "Virgil's fourth Eclogue," in F. Cairns (ed.) *Papers of the Liverpool Latin Seminar 1*, Liverpool: 25-99.
- Du Quesnay I.M. (1979), "From Polyphemus to Corydon. Virgil, Eclogue 2 and the Idylls of Theocritus," in D. West and T. Woodman (eds.) *Creative Imitation and Latin Literature*, Cambridge: 35-69.
- Du Quesnay I.M. (1981), "Virgil's first Eclogue," in F. Cairns (ed.) *Papers of the Liverpool Latin Seminar 3*, Liverpool: 29-182.
- Egan, R. B. (1996), "Corydon's Winning Words in Eclogue 7," *Phoenix* 50: 233-239.
- Elder, J.P. (1961), "Non iniussa cano. Virgil's sixth Eclogue," *HSPH* 65: 109-125.
- Fairclough, H.R. (1999), *Virgil Volume I. Eclogues, Georgics, Aeneid I-VI with an English Translation* Revised by G.P. Goold, Cambridge, Mass., London.
- Fantazzi, C. (1966), "Virgilian pastoral and Roman love poetry," *AJPh* 82: 171-191.
- Fantazzi, C. and Querbach, C.W. (1985), "Sound and substance: a reading of Virgil's seventh Eclogue," *Phoenix* 39.4: 355-367.
- Farrell, J. (1992), "Literary Allusion and Cultural Poetic in Vergil's Third Eclogue," *Vergilius* 38: 64-71.
- Garson, R. W. (1971), "Theocritean Elements in Virgil's Eclogues," *CQ* 21: 188-203.
- Henderson, J. (1998), "Virgil's Third Eclogue: How Do You Keep an Idiot in Suspense?," *CQ* 48: 213-228.
- Henderson, J. (1998a), "Virgil, Eclogue 9: Valleydiction," *PVS* 23: 149-176.
- Hendry, M. (1995), "When Goats Look Askance: An Animal-Husbandry Joke in Virgil (Ecl. 3.8-9)," *LCM* 20: 51-52.

- Kelly, S. T. (1977), "The Gallus Quotation in Vergil's Tenth Eclogue" *Vergilius* 23: 17-20.
- Kidd, D.A. (1964), "Imitation in the Tenth Eclogue", *BICS* 11: 54-64.
- Lee, G. (1977), "A Reading of Virgil's Fifth Eclogue", *PCPhS* 23: 62-70.
- Μynors R.A.B. (1969), *P. Vergili Maronis Opera*, Oxford.
- Ogawa, M. (1983), "Virgil's Sixth Eclogue and Theocritus" *JCS* 31: 66-81.
- Παπαγγελής Θ.Δ. (1994), *Η ποιητική των Ρωμαίων «Νεωτέρων»: Προϋποθέσεις και προεκτάσεις*, Αθήνα.
- Παπαγγελής Θ.Δ. (1995), *Από τη βουκολική ευτοπία στην πολιτική ουτοπία*, Αθήνα.
- Paschalis, M. (1995), "Virgil's Sixth Eclogue and the Lament for Bion," *AJPh* 116: 617-621.
- Papanghelis, T.D. (1997), "Winning on Points: About the Singing - Match in Virgil's Seventh Eclogue", *Studies in Latin Literature and Roman History* 8: 144-157.
- Papanghelis, T.D. (1999), "Eros Pastoral and Profane: On Love in Virgil's Eclogues" in Morton Braund, S. and Mayer, R. (eds.) *Amor: Roma. Love & Latin Literature*, Cambridge, 44-59.
- Papanghelis, T.D. (2006), "Friends, Foes, Frames and Fragments: Textuality in Virgil's Eclogues", in Fantuzzi, M. and Papanghelis Th. (eds.) *Brill's Companion to Greek and Latin Pastoral*, Leiden, 369-402.
- Paraskeviotis, G.C. (2018), "Verg. Ecl. 2.45-55. Corydon's catalogue of flowers, plants and fruits," *Latomus* 77.3: 694-703.
- Paraskeviotis, G.C. (2014), "The mythological exemplum in Vergil's Eclogues," *Hermes* 142.4: 431-460.
- Rundin, J. (2003), *The Epicurean Morality of Vergil's Bucolics*, *CW* 92: 159-176.
- Sallmann, K. (1995), 'Poesie und Magie : Vergils 8. Eklogue', *ZAnt* 45: 287-302.
- Sallmann, K. (1998), 'Wer singt Damons Lied? Noch einmal zu Vergils 8. Ekloge' in Radke, A. E. (ed.) *Candide Iudex. Beitrage zur augusteischen Dichtung. Festschrift fur Walter Wimmel zum 75 Geburtstag*, Stuttgart, 275-281.
- Schmidt, E.A. (1972). 'Poesia e Politica nella Nona Egloga di Virgilio', *Maia* 24: 99-119.
- Schmidt, E.A. (1987), *Bukolische Leidenschaft oder uber antike Hirtenpoesie*, Frankfurt am Main.
- Skutsch, O. (1956), 'Zu Vergils Eklogen', *RhM* 99: 193-201.
- Van Sickle, J. (2000), 'Virgil vs. Cicero, Lucretius, Theocritus, Plato, and Homer: Two Programmatic Plots in the First Bucolic', *Vergilius* 46: 21-58.
- Waite, S.V.F. (1972), "The Contest in Vergil's Seventh Eclogue," *CPh* 67: 121-123.

ΚΦΙ 506

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΤΣΟΜΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Δ.Π.Θ.		
ΤΜΗΜΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΦΙ 506	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΑΡΙΝΟ 2022-2023
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Η ΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΑΠΦΟΥΣ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΝΕΑ ΠΑΠΥΡΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ΣΤΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	ΝΑΙ https://eclass.duth.gr/courses/1432584/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο

σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης

- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

και Παράρτημα Β

- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Γενικός στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές με την ποίηση της αρχαϊκής ποιήτριας Σαπφούς και ειδικότερα με τα αποσπάσματα των νέων παπυρικών ευρημάτων (2004 και 2014).

Αναλυτικότερα, με την ολοκλήρωση του μαθήματος αυτού οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να γνωρίζουν στοιχεία για την ανάπτυξη και διαμόρφωση της αρχαϊκής μελικής μονωδικής ποίησης.
- Να γνωρίζουν τα αποσπάσματα της μελικής μονωδικής ποιήτριας Σαπφούς, τα οποία μας έχουν διασωθεί.
- Να διαβάζουν στο πρωτότυπο, να κατανοούν και να αποδίδουν σε σωστά Νέα Ελληνικά τα αποσπάσματα αυτά.
- Να μελετούν το κριτικό υπόμνημα και να ελέγχουν τις διάφορες γραφές και διορθώσεις που προτείνονται.
- Να αναγνωρίζουν, να αναλύουν και να προχωρούν σε προτάσεις σχετικά με ερμηνευτικά ζητήματα δομής και περιεχομένου κυρίως όσον αφορά στα αποσπάσματα των νέων παπυρικών ευρημάτων του 21^{ου} αιώνα.
- Να αναγνωρίζουν την ιδιαίτερη καλλιτεχνική δημιουργία της ποιήτριας, τις ιδιαιτερότητες, τη δυναμική των λογοτεχνικών υπαινιγμών, την προέλευση παλαιότερων ποιητικών μοτίβων στο έργο της και τις καινοτομίες της.
- Να εκπονούν πρωτότυπες εργασίες πάνω σε θέματα που αφορούν στο διασωθέν έργο της ποιήτριας και σε συγκριτική θεώρηση με προγενέστερους και σύγχρονους ομότεχνούς της.
- Να αξιοποιούν κριτικά έργα της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σε αντίθεση με το έπος, στην αρχαϊκή λυρική ποίηση (7ος - 6ος αιώνες π. Χ.), της οποίας η ανάπτυξη ως λογοτεχνικού είδους είναι συνδεδεμένη προπάντων με τη δημιουργία και τη στερέωση της πόλης-κράτους, βρίσκεται ο άνθρωπος στο προσκήνιο, ως ύπαρξη που πάσχει, αγωνίζεται και δρα μέσα στο κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον. Ο ποιητής εκφράζει σε μικρής έκτασης ποιήματα ή άσματα προσωπικές ιδέες, εξωτερικεύει τον εσωτερικό του κόσμο και τα συναισθήματά του και πέραν της αισθητικής απόλαυσης και ψυχαγωγίας που προσφέρει στο ακροατήριό του επηρεάζει τη σκέψη του, τη συμπεριφορά του και τις πράξεις του. Η μελέτη της αρχαϊκής λυρικής ποίησης πρέπει να επικεντρώνεται όχι μόνο στον δημιουργό, αλλά στους εκτελεστές και το κοινό στο οποίο απευθύνεται. Επειδή η αρχαϊκή λυρική ποίηση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της δομής της ζωής στην αρχαϊκή Ελλάδα, πρέπει να δίνεται έμφαση στις λειτουργίες που επιτελεί στη ζωή των αρχαϊκών κοινοτήτων και των ομάδων που αποτελούν το πρωτογενές κοινό του εκάστοτε ποιητή σε θέματα όπως η πολιτική, ο έρωτας, οι γιορτές, η τελετουργία, η καθημερινή ζωή, η επίλυση συγκρούσεων, η δημιουργία κοινωνικής συνοχής, η ανάμνηση γεγονότων και βιωμάτων, η προπαγάνδα, η αυτοπαρουσίαση, η αυτοπροώθηση. Οι παραπάνω παράγοντες θα αποτελέσουν αντικείμενο μελέτης της ποίησης της Σαπφούς και βάσει αυτών θα εξεταστούν και τα νέα αποσπάσματα από τα παπυρικά ευρήματα των αρχών του 21^{ου} αιώνα.

Λεπτομερής περιγραφή της ύλης του μαθήματος (13 ενότητες)

1. Εισαγωγή στην Αρχαϊκή Μελική Μονωδική Ποίηση – Η ποίηση της Σαπφούς: Η γλώσσα της ποίησης της Σαπφούς και του Αλκαίου – Η Λεσβιακή Αιολική διάλεκτος - Βασικά χαρακτηριστικά - Τα μέτρα των Αιολέων λυρικών ποιητών
2. και 3. Η Σαπφώ και οι πηγές για τη ζωή και το έργο της – Αρχαίες Μαρτυρίες και ανασύνθεση των ιστορικών συνθηκών της ποίησής της σε συνάρτηση με τη ζωή του Αλκαίου λόγω της ανάμειξής του στην πολιτική και της πολιτικής του ποίησης. Το κοινό της Σαπφούς: Ο κύκλος της ποιήτριας, αποσπάσματα 94 V. και 96 V. - Κριτική αντιπαράθεση με την υπάρχουσα βιβλιογραφία
4. Σαπφώ: Προσευχή και Ύμνος
5. Σαπφώ: Ο έρωτας και ο ρόλος της Αφροδίτης στο διασωθέν έργο της ποιήτριας
6. Σαπφώ: Πολιτική και Λοιδορία
7. Σαπφώ: Οι επιθαλάμιοι
8. και 9. Σαπφώ: Τα νέα παπυρικά ευρήματα P. Köln inv. 21351 + 21376
- 10., 11. και 12. Σαπφώ: P.GC, P. Sapph. Obbink
13. Ανακεφαλαίωση – Γενικά συμπεράσματα

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Δια ζώσης διδασκαλία – 35% εξ αποστάσεως διδασκαλία (βάσει του κανονισμού του Π.Μ.Σ. «Κείμενα και Πολιτισμός»)</p>																			
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση βάσεων δεδομένων • Παρουσιάσεις – διδασκαλία με εξειδικευμένο λογισμικό (ppt κ.λπ.) • Επικοινωνία μέσω email 																			
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>39</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη, εβδομαδιαίες εργασίες και εκπόνηση πρωτότυπης γραπτής εργασίας</td> <td>211</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td>250</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	39	Αυτοτελής μελέτη, εβδομαδιαίες εργασίες και εκπόνηση πρωτότυπης γραπτής εργασίας	211											Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	250	
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>																			
Διαλέξεις	39																			
Αυτοτελής μελέτη, εβδομαδιαίες εργασίες και εκπόνηση πρωτότυπης γραπτής εργασίας	211																			
Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	250																			
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p>	<p>Τελική Αξιολόγηση: Εκπόνηση πρωτότυπης γραπτής εργασίας εκπόνηση μικρών εργασιών ή προφορικών παρουσιάσεων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.</p>																			

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	
---	--

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Bernsdorff, H. 2004: «Schwermut des Alters im neuen Kölner Sappho-Papyrus.» ZPE 150, 27-35.

Bernsdorff, H. 2005: «Offene Gedichtschlüsse.» ZPE 153, 1-6.

Bernsdorff, H. 2007: «‘Das beseufze ich oft ...’. Antiker Papyrus neu gefunden: Sapphos lyrische Klage über das Alter.» Forschung aktuell. Frankfurt 2, 2007, 102-104.

Bettarini, L. 2007: «Note esegetiche alla nuova Saffo: I versi di Titono (fr. 58, 19-22 V.)» ZPE 159, 1-10.

Bierl, A./Peponi, A.-E. 2016: «Visualizing the Cologne Sappho: Mental Imagery through Choralicity, the Sun, and Orpheus.» Σε V. Cazzato/A. Lardinois (επιμ.): The Look of Lyric: Greek Song and the Visual: Studies in Archaic and Classical Greek Song. Vol. 1. Mnemosyne Supplements. Leiden, 307–342.

Bierl, A./ Lardinois, A. (επιμ.), 2016: The Newest Sappho: P. Sapph. Obbink and P. Gc Inv. 105, Frs. 1-4. Series: Mnemosyne Supplements 392; Studies in Archaic and Classical Greek Song 2. Brill Academic Publishers: Leiden

Boedeker, D. 2011: «No Way Out? Aging in the New (and Old) Sappho.» Σε E. Greene/M. Skinner: Classics@ Volume 4. The Center for Hellenic Studies of Harvard University, online edition of March 11, 2011. <http://chs.harvard.edu/wa/pageR?tn=ArticleWrapper&bdc=12&mn=3534> (πρόσκτηση του άρθρου: 10/04/2020).

Bowra, C.M. 1961: Greek Lyric Poetry. From Alcman to Simonides. Oxford.

Budermann F.(επιμ.) 2009: The Cambridge Companion to Greek Lyric. Cambridge 2009. [Ελληνική μετάφραση: Οδηγός για την Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση από το Πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ. Φιλολογική επιμ.-Επίμετρο: Ευγ. Μακρυγιάννη, Μετάφραση: Σ. Καρέλας. Αθήνα 2020].

Burnett, A.P. 1983: Three Archaic Poets. Archilochus, Alcaeus, Sappho. London.

Campbell, D.A. 1982 (εκδ.), Greek Lyric I. Sappho and Alcaeus, Cambridge Mass./London (LCL 142).

Campbell, D.A. 1983: *The Golden Lyre. The Themes of the Greek Lyric Poets*, London.

Davidson, J. F. 1987: «Anacreon, Homer and the Young Woman from Lesbos.» *Mnemosyne* 40, 132-137.

De Martino, F. & Vox, O. 1996: *Lirica greca. Tomo 3: Lirica eolica e complementi*. Bari.

Di Benedetto, V. 1985: «Il tema della vecchiaia e il fr. 58 di Saffo.» *QUCC* 48, 145-163.

Di Benedetto, V. 2004: «Osservazioni sul nuovo papiro di Saffo.» *ZPE* 149, 5-6.

Di Benedetto, V. 2005: «La nuova Saffo e dintorni.» *ZPE* 153, 7-20.

Ferrari, F. 1993: *La parta dei canti. Antologia dei lirici greci*. Bologna.

Finglass, P. / Kelly, A. (επιμ.) 2020: *The Cambridge Companion to Sappho* (Cambridge Companions to Literature). Cambridge.

Fränkel, H. 1968: *Wege und Formen frühgriechischen Denkens*. München.

Fränkel, H. 1969: *Dichtung und Philosophie des frühen Griechentums*. München.

Gronewald, M./Daniel, R. W. 2004α: «Ein neuer Sappho-Papyrus.» *ZPE* 147, 1-8.

Gronewald, M./Daniel, R. W. 2004β: «Nachtrag zum neuen Sappho-Papyrus.» 149, 1-4.

Gronewald, M. / Daniel, R. W. 2005: «Lyrischer Text (Sappho-Papyrus).» *ZPE* 154, 7-12.

Hamm, E.-M. 1957: *Grammatik zu Sappho und Alkaios*. Berlin.

Harvey, A. E. 1957: «Homeric Epithets in Greek Lyrik Poetry.» *CQ* 7, 206-223.

Hutchinson, G.O. (επιμ.) 2001: *Greek Lyric Poetry: A Commentary on Selected Larger Pieces: Alcman, Stesichorus, Sappho, Alceaus, Ibycus, Anacreon, Simonides, Bacchylides, Pindar, Sophocles, Euripides*. Oxford.

Kirkwood, G. 1974: *Early Greek Monody. The History of a Poetic Type*. Ithaca-London.

Lardinois, A. 2011: «The New Sappho Poem (P. Köln 21351 and 21376): Key to the Old Fragments.» Σε Ε. Green/M. Skinner (επιμ.): *Classics@* Volume 4. The Center for Hellenic Studies of Harvard University, online edition of March 9, 2011. <http://chs.harvard.edu/wa/pageR?tn=ArticleWrapper&bdc=12&mn=3534> (πρόσκτηση του άρθρου: 10/04/2020).

Liberman, G. 1999: *Alcée: Fragments*. (2 vols.). Paris.

Livrea, E. 2007: «La vecchiaia su papiro: Saffo, Simonide, Callimaco, Cercida.» Σε G. Bastianini /A. Casanova (επιμ.), I papiri di Saffo e di Alceo: Atti del convegno internazionale di studi, Firenze, 8-9 giugno 2006, Studi e Testi di Papirologia N.S. 9, Istituto papirologico "G. Vitelli", Firenze, 67-81.

MacLachlan, B. 1977: «Personal Poetry.» Σε D.G. Gerber (επιμ.): A Companion to the Greek Lyric Poets. Leiden, 155-220.

Meyerhoff, D. 1984: Traditioneller Stoff und individuelle Gestaltung. Untersuchungen zu Alkaios und Sappho. Hildesheim.

Neri, C. 2021: Saffo, testimonianze e frammenti: Introduzione, testo critico, traduzione e commento. Berlin/Boston.

Page, D.L. 1955: Sappho and Alcaeus. Oxford.

Pfeijffer, I. L. 2000: «Playing ball with Homer. An Interpretation of Anacreon 358 PMG.» Mnemosyne 53, 164-184.

Porro, A. 2004: «Alcaeus.» Σε G. Bastianini et al. (επιμ.), Commentaria et lexica Graeca in papyris reperta, pars I, vol. I, fasc. I: Aeschines – Alcaeus. München/Leipzig, 75-246.

Preisshofen, F. 1977: Untersuchungen zur Darstellung des Greisenalters in der frühgriechischen Dichtung. Wiesbaden.

Rösler, W. 1980: Dichter und Gruppe. Eine Untersuchung zu den Bedingungen und zur historischen Funktion früher griechischer Lyrik am Beispiel Alkaios. München.

Ροζοκόκη, Α. 2006: Ανακρέων. Αθήνα.

Σκιαδάς, Α. 1981: Αρχαϊκός Λυρισμός 2. Αθήνα.

Treu, M. 1952: Alkaios: Lieder. Griechisch und deutsch. München.

Treu, M. 1954: Sappho: Lieder. Griechisch und deutsch. München.

Tsomis, G. 2001: Zusammenschau der frühgriechischen monodischen Melik (Sappho, Alkaios, Anacreon). Stuttgart.

Tsomis, G. 2003: «Eros bei Ibykos.» RhM 146, 225-243.

Urios-Aparisi, E. 1993: «Love and Poetry (On 358 "PMG", 13 Gent.)» QUCC 44, 51-70.

Voigt, E.-M. (εκδ.) 1971: Sappho et Alcaeus. Fragmenta. Athenaeum – Polak & van Gennepe: Amsterdam

West, M.L. 2005: «The New Sappho.» ZPE 151, 1-9.

Για τη γλώσσα της ποίησης της Σαπφούς και του Αλκαίου

Adrados, Fr. R.: Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας. Από τις απαρχές ως τις μέρες μας (μτφρ. A.V. Lecumberrí, επιμ. Γ. Αναστασίου/X. Χαραλαμπίκης). Αθήνα 2003 [Historia de la Lengua Griega. De los orígenes a nuestros días. Madrid 1990].

Beekes, R./Van Beek, L. 2010: Etymological Dictionary of Greek. Vol. I–II. Leiden/Boston.

Bowie, A.M. 1981: The Poetic Dialect of Sappho and Alcaeus. New York.

Chantraine, P. 1948/1953: Grammaire Homérique. Bd.1 (Phonétique et morphologie). Paris. Bd. 2 (Syntaxe). Paris.

Chantraine, P. 1968–1980: DELG. Dictionnaire étymologique de la langue grecque. Histoire des mots (terminé par O. Masson, J.-L. Perpillou, J. Taillardat, avec le concours de F. Bader, J. Irigoín, D. Lecco, P. Monteil, sous la dir. de M. Lejeune). Paris.

Frisk, H. 1960–1972: Griechisches etymologisches Wörterbuch, I–III. Heidelberg.

Hamm, E.-M. 1957: Grammatik zu Sappho und Alkaios. Berlin.

Hiersche, R. 1970: Grundzüge der griechischen Sprachgeschichte. Wiesbaden.

Hooker, J.T. 1983: The Language and Text of the Lesbian Poets. Innsbruck.

Kazik-Zawadzka, J. 1958: De Sapphicæ Alcaicæque elocutionis colore epico. Wratislaviae.

Lambert, Ch. 1903: Étude sur le dialecte éolien. Sa place dans l'ensemble des dialectes grecs. Dijon/Paris.

Mastrelli, C.A. 1954: La lingua di Alceo. Firenze.

Meillet, A. 1975: Aperçu d'une histoire de la langue grecque. Paris.

Μπαμπινιώτης, Γ. 1985: Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας. Αθήνα.

Palmer, L.R. 1980: Η Αρχαία Ελληνική Γλώσσα (μτφρ. Γ.Κ. Γιαννάκης). Αθήνα 2015 [The Greek Language. Oxford 1980].

Risch, E. 1946: «Sprachliche Bemerkungen zu Alkaios.» MH 3, 1946, 253-256.

Rodríguez Somolinos, H. 1998: El léxico de los poetas lesbios. Madrid.

Schmitt, R. 1977: Einführung in die griechischen Dialekte. Darmstadt.

Σκιαδάς, Α. 1981: Αρχαϊκός Λυρισμός 2, Αθήνα.

Tribulato, O. 2021: «Sappho's Dialect.» Σε P. Finglass/A. Kelly (επιμ.): The Cambridge Companion to Sappho (Cambridge Companions to Literature). Cambridge, 135-146.

West, M.L. 1970: «On Lesbian Accentuation.» Glotta 48, 194-198.

Για τα μέτρα των Αιολέων μελικών ποιητών και την Αρχαία Ελληνική Μετρική

Allen, W. S. 1973: Accent and Rhythm. Prosodic Features of Latin and Greek: A Study in Theory and Reconstruction. Cambridge.

Battezzato, L. 2021: «Sappho's Metres and Music.» Σε P. Finglass/A. Kelly (επιμ.): The Cambridge Companion to Sappho (Cambridge Companions to Literature). Cambridge, 121-134.

Dain, A. 1965. Traité de métrique grecque (Klincksieck). Paris.

Dale, A. M. 1957: «Greek Metric 1936-1957.» Lustrum 2, 5-51.

Gentili, Br. 1950: Metrica greca arcaica. Messina-Firenze.

Gentili, Br. 1952: La metrica dei Greci. Messina-Firenze.

Gleditsch, H. 1978: Στοιχειώδης μετρική της αρχαίας ελληνικής ποιήσεως (μτφρ. Θ. Σαλτέλης). Αθήνα.

Hardie, W.R. 1979: Res Metrica. An Introduction to the Study of Greek and Roman Versification. New York/London.

Καζάζης, I.N. 1998: Αρχαία Ελληνική μετρική. Συναγωγή μελετών. Θεσσαλονίκη.

Κακριδής, I.Θ. 1931: Αρχαία Ελληνική μετρική. Αθήνα 1931.

Korzeniewski, D. 1968: Griechische Metrik. Darmstadt.

Koster, W.J.W. 1966: Traité de métrique grecque suivi d'un précis de métrique latine. Leiden.

Λυπουρλής, Δ. 1983: Αρχαία Ελληνική μετρική (μία πρώτη προσέγγιση). Θεσσαλονίκη.

Maas, P. 21966 (=1962): Greek Metre (μτφρ. H. Lloyd-Jones). Oxford.

Raven, D.S. 1962: Greek Metre. An Introduction. London.

Sicking, C.M.J. 1993: Griechische Verslehre. München.

Σκιαδάς, Α. 1981: Αρχαϊκός Λυρισμός 2, Αθήνα.

Snell, Br. 31969 (=1962): Μετρική της Αρχαίας Ελληνικής ποιήσεως (μτφρ. Α. Νικήτας). Αθήνα.

West, M. L. 1982: Greek Metre. Oxford.

West, M. L. 1994 (=Oxford 1987): Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Μετρική (μτφρ. Μ. Ξάνθου/ Τ. Τυφλόπουλος, επιμ. Γ. Μ. Παράσογλου). Θεσσαλονίκη.

**ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ -
ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ**

ΜΕΦ 604
ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ ΙΙ

ΜΑΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ
ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών		
ΤΜΗΜΑ	Ελληνικής Φιλολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΜΣ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΕΦ 604	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Εαρινό 2022-23
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Παλαιογραφία ΙΙ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις/διαδραστικό μάθημα σε τάξη/εργαστηριακές ασκήσεις	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	--		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων <p>Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Εξηγούν το αντικείμενο, τους στόχους και τις βασικές αρχές της Ελληνικής παλαιογραφίας - Να αντιλαμβάνονται την εξέλιξη της ελληνικής (κυρίως) μικρογράμματος γραφής από την εμφάνισή της και έως την Αναγέννηση και την παρουσία της στον γεωγραφικό χώρο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και πέρα απ' αυτήν. - Να αναγνωρίζουν βασικούς τύπους γραφής και να χρονολογούν κατά προσέγγιση μεσαιωνικά χειρόγραφα.
--

- Να αντιλαμβάνονται και να εφαρμόζουν τις επιστημονικές αρχές και την μεθοδολογία της παλαιογραφίας.
- Να κατανοούν την παραγωγή και την οργάνωση του μεσαιωνικού βιβλίου, ν' αναγνωρίζουν τα κωδικολογικά χαρακτηριστικά των χειρογράφων και τη σημασία τους.

Γενικές Ικανότητες	
Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Δυτλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:	
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.	
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.	
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.	
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.	

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή στην κωδικολογία. Τα βασικά μέρη του μεσαιωνικού χειρογράφου. Τα εργαλεία της κωδικολογικής έρευνας.
- 2 - 4. Κωδικολογία: Τα υλικά γραφής και η επεξεργασία τους (περγαμνή - χαρτί). Η δομή και η κατασκευή του μεσαιωνικού ελληνικού κώδικα. Στάχωση. Χαράκωση. Υδατόσημα.
5. Τα κωδικολογικά και τα παλαιογραφικά μεταδεδωμένα και οι διαδικτυακές βάσεις δεδομένων.
6. Χρονολόγηση χειρογράφων.
- 7 - 9. Οι γραφές του 13ου -14ου αι. Εξάσκηση στην ανάγνωση χειρογράφων.
- 10-12. Οι γραφές του 15ου - 16ου αι. Εξάσκηση στην ανάγνωση χειρογράφων.
13. Οι γραφείς και οι γραφές τους.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Τάξη, πρόσωπο με πρόσωπο.	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία. • Χρήση ατομικών υπολογιστών. • Χρήση ειδικού λογισμικού (HTR) για εκπόνηση εργασιών. • Χρήση διαδικτυακών εργαλείων και βάσεων δεδομένων. 	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	9
	Σεμινάρια ανάγνωσης χειρογράφων	30
	Αυτόνομη μελέτη και προετοιμασία	91
	Προετοιμασία υλικού για το μάθημα	40
Εκπόνηση εργασιών	80	

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS		
	Σύνολο	250 (25/ECT)
<p align="center">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκίμιων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>50% Αξιολόγηση της προόδου των φοιτητών από τη συμμετοχή στις δραστηριότητες κατά το μάθημα και τα σεμινάρια ανάγνωσης χειρογράφων.</p> <p>50% Εκπόνηση μικρών εργασιών/projects.</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>H. Hunger, <i>Schreiben und Lesen in Byzanz. Die byzantinische Buchkultur</i>, München 1989 (ελλ. μετ. Γ. Βασιλάρος, <i>Ο κόσμος του βυζαντινού βιβλίου. Γραφή και ανάγνωση στο Βυζάντιο</i>, Αθήνα 1995).</p> <p>Ε.Κ. Λίτσας, <i>Σύντομη εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία και κωδικολογία</i>. Τεύχος 2ο: Πίνακες με επιλεγμένα δείγματα γραφής και σχόλια, Θεσσαλονίκη 2001.</p> <p>Ε. Mioni, <i>Introduzione alla paleografia greca</i>, Padova 1973 (ελλ. μετ. Ν. Μ. Παναγιωτάκης, <i>Εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία</i>, Αθήνα 1977).</p> <p>L. Perria, <i>Per una storia della scrittura Greca libraria (secoli IV a. C.- XVI d.C.)</i>. (ελλ. μετ. Ε.Κ. Λίτσας – Α.Σ. Τριάντου, <i>Οι γραφές των ελληνικών χειρογράφων – Εισαγωγή στην ιστορία της ελληνικής βιβλιακής γραφής (4ος αιώνας π.Χ. – 16ος αιώνας μ.Χ.)</i>, Θεσσαλονίκη: University Studio Press 2019).</p> <p>Ε.Μ. Thompson, <i>Handbook of Greek and Latin Palaeography</i>, London-New York 1893; repr. Chicago 1966 / 1980 - B. van Groningen, <i>Short Manual of Greek Palaeography</i>, Leiden 1940). (ελλ. μτφρ. Σπ. Λάμπρου, <i>Εγχειρίδιον ελληνικής και λατινικής παλαιογραφίας</i>, Αθήνα 1903· ανατ. 1973).</p> <p>N.G. Wilson-L. Reynolds, <i>Scribes and scholars: a guide to the transmission of Greek and Latin literature</i>, Oxford 1974 (ελλ. μτφρ. Ν.Μ. Παναγιωτάκης, <i>Αντιγραφείς και Φιλολόγοι</i>, Αθήνα 1981).</p>

ΜΕΦ 605
ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΕΦ 605	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΑΡΙΝΟ 2022-2023
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις - ασκήσεις	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΜΕΦ 603 Παλαιογραφία Ι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr/courses/KOM04508/ Συμπληρωματικά: ισχύει και η ακόλουθη διεύθυνση, από την εποχή που το μάθημα προσφερόταν ως προπτυχιακό: https://eclass.duth.gr/courses/KOM04311/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

- Οι φοιτητές θα εμβαθύνουν στον επιστημονικό κλάδο της Κριτικής των κειμένων με έμφαση στην φιλολογική «εικασία» ως μέθοδο αποκατάστασης του κειμένου, καθώς και στην παραδοσιακή μέθοδο καταρτισμού στέμματος χειρογράφων,
- θα αποκτήσουν την ικανότητα να αξιολογούν τα δεδομένα της χειρόγραφης παράδοσης και να τα αξιοποιούν στην πράξη για την αποκατάσταση του κειμένου και την σύνταξη κριτικής έκδοσης (με στέμμα χειρογράφων και κριτικό υπόμνημα).

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Άσκηση κριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θα παρουσιαστεί εν συντομία η ιστορία της «μεθόδου Λάχμαν», η διαδικασία καταρτισμού στέμματος, οι προϋποθέσεις της επιτυχημένης εικασίας. Τα υπόλοιπα μαθήματα θα αφιερωθούν στην εξάσκηση (με την καθοδήγηση του διδάσκοντα) σε συγκεκριμένα κείμενα της Βυζαντινής Γραμματείας, στα οποία θα κληθούν οι φοιτητές α) να επισημάνουν τις φθορές, β) να επιλέξουν από διάφορες γραφές ή να διατυπώσουν φιλολογική εικασία, προκειμένου να διορθωθεί η φθορά γ) να συντάξουν κριτικό υπόμνημα δ) να καταρτίσουν στέμμα χειρογράφων.

Οι διδακτικές ενότητες μπορούν να περιγραφούν σε τίτλους ως ακολούθως:

1. Η επιστήμη της κριτικής των κειμένων: ιστορία – περιληπτική παρουσίαση των αρχών της μεθόδου.
2. Recensio (για «κλειστή» και «ανοιχτή» παράδοση)
3. Examinatio
4. Selectio - Constitutio textus
5. Emendatio
6. Η μέθοδος της εικασίας
7. Εφαρμογές σε πεζό αγιογραφικό κείμενο
8. Εφαρμογές σε πεζά επιστολογραφικά κείμενα
9. Εφαρμογές σε πεζό ιστορικό κείμενο
10. Εφαρμογές σε ποιητικά (προσωδιακά) κείμενα
11. Εφαρμογές σε ποιητικά (τονικά) κείμενα
12. Εφαρμογές σε ποιητικά (ρυθμοτονικά – υμνογραφικά) κείμενα
13. Συζήτηση ατομικών εργασιών

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Στην τάξη, με φυσική παρουσία διδάσκοντος και διδασκομένων.</p>																									
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class Επικοινωνία μέσω e-mail Χρήση υπολογιστών στο μάθημα.</p>																									
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="699 483 1031 528">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="1038 483 1361 528">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="699 539 1031 573">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="1038 539 1361 573">39 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 577 1031 611">Αυτοτελής μελέτη</td> <td data-bbox="1038 577 1361 611">51 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 616 1031 683">Σύντομες εργασίες ανά μάθημα (προετοιμασία)</td> <td data-bbox="1038 616 1361 683">10 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 687 1031 754">Συγγραφή απαλλακτικής εργασίας</td> <td data-bbox="1038 687 1361 754">150 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 759 1031 904">Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</td> <td data-bbox="1038 759 1361 904">250 ώρες</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>		Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	39 ώρες	Αυτοτελής μελέτη	51 ώρες	Σύντομες εργασίες ανά μάθημα (προετοιμασία)	10 ώρες	Συγγραφή απαλλακτικής εργασίας	150 ώρες	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	250 ώρες												
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																									
Διαλέξεις	39 ώρες																									
Αυτοτελής μελέτη	51 ώρες																									
Σύντομες εργασίες ανά μάθημα (προετοιμασία)	10 ώρες																									
Συγγραφή απαλλακτικής εργασίας	150 ώρες																									
Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	250 ώρες																									
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και πού είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Συμμετοχή στο μάθημα και στις σύντομες επιμέρους εργασίες</p> <p>Γραπτή τελική εργασία που απαιτεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> - εφαρμογή γνώσεων / δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν - κριτική ανασύνθεση πληροφοριών. 																									

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :</p> <p>-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:</p> <p>M. L. West, Κριτική των κειμένων και τεχνική των εκδόσεων (μτφρ. Γ. Παράσογλου). Αθήνα 1989</p> <p>P. Maas, Textkritik. Λιψία 31957 (11927) ή (σε αγγλική μτφρ. της B. Flower) Textual criticism. Oxford 1958</p> <p>J. Irigoien, Παράδοση και Κριτική τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν κειμένων (μτφρ. Π. Παγωνάρη-Αντωνίου), Αθήνα 2007</p>
--

L.D. Reynolds – N. G. Wilson, Άντιγραφεῖς καὶ φιλόλογοι (μτφρ. Ν. Παναγιωτάκη), Αθήνα 1981

B.A. van Groningen, Πραγματεία περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς Κριτικῆς τῶν κειμένων, Αθήνα 1980

N. G. Wilson, Οἱ λόγιοι στο Βυζάντιο (μτφρ. Ν. Κονομῆς), Αθήνα 1991

H. Hunger, Ο κόσμος τοῦ βυζαντινοῦ βιβλίου: *Γραφή καὶ ἀνάγνωση στο Βυζάντιο* (μτφρ. Γ. Βασίλαρος), Αθήνα 1995

S. Timpanaro, Die Entstehung der Lachmannschen Methode (μτφρ. D. Irmer), Hamburg 1971

ΜΕΦ 606
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ
ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών		
ΤΜΗΜΑ	Ελληνικής Φιλολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΜΣ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΕΦ 606	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Εαρινό 2022-23
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εξειδικευμένα θέματα - Ζητήματα ψηφιακής παλαιογραφίας και έκδοσης κειμένων		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις/διαδραστικό μάθημα σε τάξη/εργαστηριακές ασκήσεις	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	--		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων <p>Σκοπός του μαθήματος είναι να ενισχύσει τον ψηφιακό γραμματισμό των φοιτητών και κυρίως σε σχέση με την επιστήμη της φιλολογίας και να εισάγει την έννοια της επιστημονικής προσέγγισης και μεθοδολογίας στις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες. Ολοκληρώνοντας το μάθημα, οι φοιτητές θα έχουν αποκτήσει βασικές δεξιότητες προσέγγισης της ψηφιακής έρευνας σε χειρόγραφα/παπύρους, πέρα από την απλή επεξεργασία κειμένων και τη γενική πρόσβαση του διαδικτύου και χρήση εφαρμογών επικοινωνίας. Θα γνωρίζουν τα βασικά εργαλεία/ εφαρμογές/ βάσεις δεδομένων/ ιστοτόπους που συνδέονται με τη μελέτη χειρογράφων. Επίσης, θα έχουν εικόνα των περιορισμών και</p>
--

των δυνατοτήτων αυτών των εργαλείων, καθώς και της έρευνας και τεχνικής εργασίας που απαιτείται για τη λειτουργία αυτών των εργαλείων. Θα μπορούν, δηλαδή, να δουν «πίσω από την ιστοσελίδα». Στο τέλος του εξαμήνου, οι φοιτητές θα έχουν αποκτήσει βασικές στην απεικόνιση ιστορικών κειμενικών πηγών και την βασική επεξεργασία των σχετικών εικόνων. Θα αντιλαμβάνονται τη χρησιμότητα, την οργάνωση και την λειτουργία των μεταδεδομένων. Θα γνωρίζουν τι είναι η μηχανική μάθηση και σχετικές εφαρμογές στην παλαιογραφική έρευνα και θα έχουν αντιληφθεί τον ρόλο των δεδομένων για την χρήση τέτοιων εφαρμογών.

Γενικές Ικανότητες	
<i>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:</i>	
<i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i>	<i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i>
<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i>
<i>Λήψη αποφάσεων</i>	<i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i>
<i>Αυτόνομη εργασία</i>	<i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</i>
<i>Ομαδική εργασία</i>	<i>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</i>
<i>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</i>	<i>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</i>
<i>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον</i>	
<i>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</i>	
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.	
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.	
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.	
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.	

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Γενική εισαγωγή στις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες. Εφαρμογές στη φιλολογία.
2. Πάπυρος/χειρόγραφο: αντικείμενο, κείμενο, ψηφιακή καταγραφή και διάχυση της πληροφορίας.
3. Ψηφιακές βιβλιοθήκες.
4. Οπτική ψηφιοποίηση. Μέθοδοι βελτιστοποίησης εικόνας και χρήσης της για ερευνητικούς σκοπούς.
5. Μοντελοποίηση. Οργάνωση δεδομένων και μεταδεδομένων: σχήματα και πρότυπα.
6. Δημιουργία οντολογιών, πρότυπα και εργαλεία.
7. Μεταδεδομένα II: Χρήση μεταδεδομένων για την περιγραφή ψηφιακών τεκμηρίων. Βάσεις δεδομένων.
- 8-9. Ψηφιακή παλαιογραφία. OCR, HTR και εργαλεία ανάλυσης γραφής. Η πλατφόρμα Transkribus.
10. Εργασία αυτόματης ανάγνωσης χειρογράφου με HTR.
11. Το κείμενο του χειρογράφου. Αξιοποίηση τεχνολογικών δυνατοτήτων. Οι ψηφιακές εκδόσεις. Εισαγωγή στην Επεξεργασία Φυσικής Γλώσσας.
12. Κωδικοποίηση, προγραμματισμός και σήμανση κειμένου.
13. Datasets. Διαθεσιμότητα, προδιαγραφές και δημιουργία σετ δεδομένων.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Τάξη, πρόσωπο με πρόσωπο.	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία • Χρήση ατομικών υπολογιστών κατά την εργαστηριακή εκπαίδευση καθώς και περιφερειακού υλικού. • Χρήση διαδικτυακών εργαλείων και βάσεων δεδομένων καθώς και εξειδικευμένου λογισμικού. 	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	10

<p>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	Διαδραστική διδασκαλία	27
	Προετοιμασία υλικού για το μάθημα	73
	Προσωπική μελέτη	60
	Εκπόνηση εργασιών	80
	Σύνολο	250 (25/ECT)
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>50% Αξιολόγηση της προόδου των φοιτητών μέσα από τις εργασίες και τη συμμετοχή στις δραστηριότητες κατά το μάθημα.</p> <p>50% Εκπόνηση μικρών εργασιών/projects.</p> <p>Αξιολογείται η εξοικείωση των φοιτητών με τις μεθόδους που έχουν διδαχτεί στα μαθήματα (τάξη και εργαστήρια) και η ικανότητά τους να χειρίζονται υλισμικό και λογισμικό.</p> <p>Αξιολογείται, επίσης, η αντίληψη που έχουν αναπτύζει ως προς την χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών στην μελέτη και έρευνα των πατύρων και χειρογράφων.</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δενδρινός, Μ., Κουής, Δ., 2016. *Βασικές Αρχές και Τεχνολογίες στην Επιστήμη της Πληροφόρησης*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, στο: <http://hdl.handle.net/11419/6447>
- Καπιδάκης, Σ., Λαζαρίνης, Φ., Τοράκη, Κ., 2015. *Θέματα βιβλιοθηκονομίας και επιστήμης των πληροφοριών*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, στο: <http://hdl.handle.net/11419/1674>
- Κυριάκη – Μάνεση, Δ., Κουλούρης, Α. 2015. Διαχείριση Ψηφιακού Περιεχομένου. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, στο: <http://hdl.handle.net/11419/2496>
- Κωνσταντινίδου, Μ. – Μπουσές, Σ., 2023, *Η φιλολογία και οι πρωτογενείς πηγές της: πάπυροι και χειρόγραφα. Ένα εγχειρίδιο στις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, στο: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/8600>
- Σταθοπούλου, Ι.-Ο., Πελεκάνου, Δ. 2016, *Προδιαγραφές Ψηφιοποίησης και Ψηφιακών Αρχείων*, Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ), στο <http://hdl.handle.net/10442/15313>
- Driscoll, M.J., Pierazzo E. 2016. *Digital Scholarly Editing: Theories and Practices*, Cambridge, UK: Open Book Publishers, 2016, <https://doi.org/10.11647/OBP.0095>
- Drucker, J., Kim, D., Salehian, I., Bushong, A. 2014. *Introduction to Digital Humanities: Concepts, Methods, and Tutorial for Students and Instructors*. UCLA, on http://dh101.humanities.ucla.edu/wp-content/uploads/2014/09/IntroductionToDigitalHumanities_Textbook.pdf
- Gardiner, R.G.M., Gardiner, E. 2015. *The Digital Humanities: A Primer for Students and Scholars*. Cambridge University Press.
- Vandendorpe, C. 2009. *From Papyrus to Hypertext: Toward the Universal Digital Library*. University of Illinois Press.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΝΕΦ 704
ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΜΑΥΡΕΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κλασικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Ελληνικής Φιλολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Μεταπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΝΕΦ 704	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Εαρινό 2022-2023
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εφαρμογές Θεωρίας Λογοτεχνίας: Το έργο του Ροΐδη και οι θεωρίες για τη νεοτερικότητα (Benjamin για Baudelaire, Habermas κλπ.), τη μεταμυθοπλασία (Hutcheon, Waugh), και τη μεταϊστορία (White).		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΥΝΕΦ 243 (προπτυχιακό) ή αντίστοιχο από άλλο τμήμα φιλολογίας για τον 19 ^ο αι.		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr/courses/1432600/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <i>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</i> <i>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης</i></p> <p><i>και Παράρτημα Β</i> <i>Περίληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</i></p>
<p>Γνώση/κατανόηση και εξοικείωση με την λογοτεχνική και δοκιμακή παραγωγή του Ροΐδη</p> <p>Ανάλυση/ερμηνεία κειμένων θεωρίας, ιστορίας, κριτικής και συγκριτολογικά, με σκοπό την καλύτερη και πολύπλευρη προσέγγιση των ευρύτερα γραμματειακών και ειδικότερα λογοτεχνικών κειμένων του Ροΐδη, βάσει παραδειγμάτων ενδεικτικών, κυρίως της <i>Πάπισσας Ιωάννας</i>. Απώτερος</p>

σκοπός είναι να εμβαθύνουν στα κείμενα όχι μόνο κατά την εποχή του Ροΐδη, αλλά και σε διακειμενική σχέση όμως με την παλαιότερη παράδοση και εφαρμόζοντας τη θεωρία.

Υλοποίηση/εφαρμογή των υποδομών και τεχνολογιών με αφορμή και την αναζήτηση σε ψηφιακές βιβλιοθήκες, βιβλιογραφικές μελέτες (κυρίως θεωρίας) και ιστοτόπους.

Γενικές Ικανότητες	
<i>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:</i>	
<i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i>	<i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i>
<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i>
<i>Λήψη αποφάσεων</i>	<i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i>
<i>Αυτόνομη εργασία</i>	<i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</i>
<i>Ομαδική εργασία</i>	<i>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</i>
<i>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</i>	<i>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</i>
<i>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον</i>	
<i>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</i>	

Εισάγει τους φοιτητές σε ειδικότερα θέματα (εκδοτικά, θεωρητικά και ιστορικά) που αφορούν σε μια εν πολλοίς άγνωστη περίοδο.

Αναζήτηση και εντοπισμός βιβλιογραφίας σε ιστοτόπους και βιβλιοθήκες (ψηφιακές και αναλογικές).

“Επίσκεψη” ψηφιακών βιβλιοθηκών για εύρεση υλικού. Εξοικείωση με την νέα τεχνολογία.

Γνωριμία με τη θεωρία για τα κινήματα και την λογοτεχνική και δοκιμαϊκή παραγωγή του 19ου αι. στην Ελλάδα και ειδικότερα του Ροΐδη (διεπιστημονική προσέγγιση με βάση την Θεωρία και την Ιστορία).

Προσαρμογή στην ιδιόζουσα γλώσσα της εποχής, ειδικά του Ροΐδη (καθαρεύουσα με γερή δόση ειρωνείας που την καθιστά εξαιρετικά δύσκολη).

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Διάγραμμα του μαθήματος:

- Εισαγωγή στο μάθημα, βασική ενημέρωση για τις υποχρεώσεις, την ύλη, τις ενδιάμεσες και τελικές εργασίες εκάστου/-ης
- Οι θεωρίες για τη νεωτερικότητα, τη μεταμυθοπλασία, το ιστορικό μυθιστόρημα και τη μεταϊστορία, επί τη βάση των οποίων θα γίνει η προσέγγιση του ροϊδικού έργου.
- Η ζωή και το έργο του Ροΐδη: ένα διάγραμμα με αναφορά στα ιστορικά δεδομένα της εποχής σε Ευρώπη και Ελλάδα.
- Η *Πάπισσα Ιωάννα* και οι θεωρίες για τη μεταμυθοπλασία, το ιστορικό μυθιστόρημα και τη μεταϊστορία.
- Παρουσιάσεις ενδιάμεσων εργασιών.
- Οι θεωρίες για τη νεωτερικότητα σε συγκριτική προοπτική: Ροΐδης και Baudelaire. Εφαρμογές στα ροϊδικά κείμενα.
- Παρουσιάσεις τελικών εργασιών.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Πρόσωπο με πρόσωπο και εξ αποστάσεως διδασκαλία με ανταλλαγή ηλεκτρονικής αλληλογραφίας μέσω της πλατφόρμας του e-class και χρήση του e-class για ενημέρωση και διάθεση σημειώσεων και πλάνου του μαθήματος ή παράθεση χρησιμων συνδέσμων (links), στους
--	--

	<p>οποίους μπορούν να βρουν υλικό για το μάθημα, αλλά και για μελλοντικά μαθήματα Νέων Ελληνικών. Παράλληλα θα γίνεται κοινή χρήση οθόνης, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να βλέπουν άμεσα τον τρόπο εργασίας στο διαδίκτυο και στα αρχεία του διδάσκοντος.</p>							
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Αναζήτηση στο διαδίκτυο, εξοικείωση με ηλεκτρονικά μέσα και με ψηφιοποιημένα χειρόγραφα και εκδόσεις παλαιές. Επικοινωνία στο γραφείο και με ηλεκτρονική αλληλογραφία. Χρήση πλατφόρμας Microsoft Teams για κατ' ιδίαν επί πλέον συναντήσεις (εκτός ωρών μαθήματος και γενικής συνεργασίας) για την διευκρίνιση αποριών σχετικά με τις δύο εργασίες.</p>							
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="689 595 1021 663">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="1021 595 1358 663">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="689 663 1021 1151"> <p>Εβδομάδα 1: Βιβλιογραφία και εργασίες: Προσέγγιση βιβλιογραφίας και η περιγραφή του μαθήματος, Θέματα εργασιών, αναφορά γενική στο μάθημα: τα κινήματα και οι αντιπρόσωποί τους στην Ευρώπη και την Ελλάδα (συνοπτική αναδρομή), οι θεωρίες που θα χρησιμοποιηθούν (Baudelaire, Benjamin, Hutcheon, White κλπ.).</p> </td> <td data-bbox="1021 663 1358 1151"> <p>Διάλεξη 3 ωρών και Μελέτη κατ' οίκον της βιβλιογραφίας και κάποιων κειμένων (το υλικό αναρτήθηκε στο e-class) 20 ώρες</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="689 1151 1021 2058"> <p>Εβδομάδα 2: Διαχωρισμός του έργου του Ροϊδη σε περιόδους Περίοδος προετοιμασίας (ως το 1859) Προετοιμασία της μετάφρασης του Σατωβριάνδου και ταξίδια. Α' περίοδος (1859 – 1866): Οι πειραματισμοί και η αναζήτηση Η προετοιμασία για την <i>Πάπισσα</i> και η μελέτη των πηγών. Η μαθητεία στον Ασώπιο. Ανάμεσα στον Ρομαντισμό και τον Διαφωτισμό ή Οι προσδοκίες από το (εγγελιανό;) μπόλιασμα τους και η νεανική ζωντάνια του αναποδογυρισμένου κόσμου ενός μυθιστορήματος. Β' Περίοδος (1867-1877): Η ρήξη με το κατεστημένο (πολιτικό, θρησκευτικό και λογοτεχνικό)</p> </td> <td data-bbox="1021 1151 1358 2058"> <p>Διάλεξη 3 ωρών και Μελέτη κατ' οίκον γενικών εγχειριδίων για την εποχή (20 ώρες)</p> </td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	<p>Εβδομάδα 1: Βιβλιογραφία και εργασίες: Προσέγγιση βιβλιογραφίας και η περιγραφή του μαθήματος, Θέματα εργασιών, αναφορά γενική στο μάθημα: τα κινήματα και οι αντιπρόσωποί τους στην Ευρώπη και την Ελλάδα (συνοπτική αναδρομή), οι θεωρίες που θα χρησιμοποιηθούν (Baudelaire, Benjamin, Hutcheon, White κλπ.).</p>	<p>Διάλεξη 3 ωρών και Μελέτη κατ' οίκον της βιβλιογραφίας και κάποιων κειμένων (το υλικό αναρτήθηκε στο e-class) 20 ώρες</p>	<p>Εβδομάδα 2: Διαχωρισμός του έργου του Ροϊδη σε περιόδους Περίοδος προετοιμασίας (ως το 1859) Προετοιμασία της μετάφρασης του Σατωβριάνδου και ταξίδια. Α' περίοδος (1859 – 1866): Οι πειραματισμοί και η αναζήτηση Η προετοιμασία για την <i>Πάπισσα</i> και η μελέτη των πηγών. Η μαθητεία στον Ασώπιο. Ανάμεσα στον Ρομαντισμό και τον Διαφωτισμό ή Οι προσδοκίες από το (εγγελιανό;) μπόλιασμα τους και η νεανική ζωντάνια του αναποδογυρισμένου κόσμου ενός μυθιστορήματος. Β' Περίοδος (1867-1877): Η ρήξη με το κατεστημένο (πολιτικό, θρησκευτικό και λογοτεχνικό)</p>	<p>Διάλεξη 3 ωρών και Μελέτη κατ' οίκον γενικών εγχειριδίων για την εποχή (20 ώρες)</p>	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου							
<p>Εβδομάδα 1: Βιβλιογραφία και εργασίες: Προσέγγιση βιβλιογραφίας και η περιγραφή του μαθήματος, Θέματα εργασιών, αναφορά γενική στο μάθημα: τα κινήματα και οι αντιπρόσωποί τους στην Ευρώπη και την Ελλάδα (συνοπτική αναδρομή), οι θεωρίες που θα χρησιμοποιηθούν (Baudelaire, Benjamin, Hutcheon, White κλπ.).</p>	<p>Διάλεξη 3 ωρών και Μελέτη κατ' οίκον της βιβλιογραφίας και κάποιων κειμένων (το υλικό αναρτήθηκε στο e-class) 20 ώρες</p>							
<p>Εβδομάδα 2: Διαχωρισμός του έργου του Ροϊδη σε περιόδους Περίοδος προετοιμασίας (ως το 1859) Προετοιμασία της μετάφρασης του Σατωβριάνδου και ταξίδια. Α' περίοδος (1859 – 1866): Οι πειραματισμοί και η αναζήτηση Η προετοιμασία για την <i>Πάπισσα</i> και η μελέτη των πηγών. Η μαθητεία στον Ασώπιο. Ανάμεσα στον Ρομαντισμό και τον Διαφωτισμό ή Οι προσδοκίες από το (εγγελιανό;) μπόλιασμα τους και η νεανική ζωντάνια του αναποδογυρισμένου κόσμου ενός μυθιστορήματος. Β' Περίοδος (1867-1877): Η ρήξη με το κατεστημένο (πολιτικό, θρησκευτικό και λογοτεχνικό)</p>	<p>Διάλεξη 3 ωρών και Μελέτη κατ' οίκον γενικών εγχειριδίων για την εποχή (20 ώρες)</p>							

	<p>Η προετοιμασία της διαμάχης με το Βλάχο. Η διαμόρφωση (αλλά όχι παγίωση ακόμα) της θεωρίας για την ποίηση και την κριτική και το παιχνίδι με τα είδη που εγκαινιάστηκε με <i>Πάπισσα</i> ή Η Φιλοσοφία και η Λογοτεχνία ως ισάξιες. Ο Θετικισμός (πεζότης) και το Ιδανικόν (Taine, Hegel κλπ.).</p> <p>Γ΄ Περίοδος (1878-1885): Η απομόνωση και η μελέτη Η προσγείωση και η μελέτη της φιλοσοφίας. Το πείσμα του πολυμαθούς. Η βαθμιαία παγίωση των απόψεών του μετά την ορμή της διαμάχης. Μικρή παραγωγή και αρκετή μελέτη.</p> <p>ΚΕΝΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ ΓΙΑ 2 ΧΡΟΝΙΑ (1886-1887) [Η ΣΙΩΠΗ ΩΣ ΤΟΜΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΠΑΡΕΡΓΩΝ]</p> <p>Δ΄ Περίοδος (1888 -1892): Η στροφή στη φιλοσοφία και τη γλώσσα Η προετοιμασία και συγγραφή των άρθρων για Λεξικό Μπαρτ-Χιρστ και των <i>Ειδώλων</i> . Οι προσδοκίες από τη νέα γενιά λογοτεχνών (Δημοτικιστές).</p> <p>Ε΄ Περίοδος (1893 – 1898): Ο «προσοδοφόρος συγγραφέας» Προετοιμασία για την επίθεση στην ηθογραφία με σταδιακή απογοήτευση από τους δημοτικιστές και την ελληνική πραγματικότητα εν γένει. Παράλληλα, ως άλλος Συριανός καθίσταται «a money making author» (μεταφράσεις και διηγήματα αρκετά, εκτός από τα δημοσιογραφικά άρθρα). Πώς η ήδη διαμορφωμένη θεωρία για τη λογοτεχνία γίνεται πράξη. Η απεικόνιση του εξωτερικού και του εσωτερικού κόσμου.</p>	
--	---	--

	<p>ΣΤ΄ Περίοδος (1899 – [1904]): Η οριστική ρήξη και η σιωπή Η κορύφωση της απογοήτευσης και η επίθεση σε όλους (1899, 1900). Μετά την τελική επίθεση και την ολοκληρωτική άρνηση έρχεται (τέλος του 1901) η δημιουργική σιωπή (1902-4).</p>	
	<p>Εβδομάδες 3-6: Η <i>Πάπισσα Ιωάννα</i> και οι θεωρίες για τη μεταμυθοπλασία, το ιστορικό μυθιστόρημα και τη μεταϊστορία. Παρουσιάσεις ενδιάμεσων εργασιών.</p>	<p>Διαλέξεις συνολικά 12 ωρών και έναρξη Μελέτης κατ' οίκον κειμένων που θα εξεταστούν και της βιβλιογραφίας. 25 ώρες</p>
	<p>Εβδομάδα 7-9: Οι θεωρίες για τη νεοτερικότητα σε συγκριτική προοπτική: Ροΐδης και Baudelaire. Εφαρμογές στα ροϊδικά κείμενα.</p>	<p>Διαλέξεις συνολικά 9 ωρών και έναρξη μελέτης κατ' οίκον του μυθιστορήματος Φ.Π. και της βιβλιογραφίας. 25 ώρες</p>
	<p>Εβδομάδα 10: Συνάντηση με απορίες για τις τελικές εργασίες.</p>	<p>Διάλεξη και συζήτηση συνολικά 3 ωρών και έναρξη μελέτης κατ' οίκον των έργων και της βιβλιογραφίας για την τελική εργασία. 31 ώρες</p>
	<p>Εβδομάδα 11-12: Παρουσίαση τελικών εργασιών</p>	<p>Παρουσιάσεις εργασιών και ερωτήσεις από τον διδάσκοντα (επ' αυτών) 6 ωρών. Μελέτη κατ' οίκον των έργων και της βιβλιογραφίας. Εκπόνηση εργασιών. 30 ώρες</p>
	<p>Εβδομάδα 13: Επανάληψη, απορίες για τις εργασίες.</p>	<p>Επανάληψη και συζήτηση προβλημάτων για την τελική γραπτή μεγάλη εργασία 3 ώρες και εκπόνηση εργασίας 40 ώρες</p>
	<p>Διαλέξεις – Παρουσιάσεις εργασιών Μελέτη κατ' οίκον και εκπόνηση εργασιών</p>	<p>39 ώρες 211 ώρες</p>
	<p>Συνολικός φόρτος μαθήματος:</p>	<p>250ώρες/10 Ects 25 ώρες/ Διδακτ. μονάδα</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων,</p>	<p>Εξέταση με δύο εργασίες (μία μικρή των 3-4 σελίδων και μία μεγάλη των 12-15 σελίδων με times new roman 12, ενάμισι διάστημα και υποσημειώσεις με times new roman 10 και μονό διάστημα).</p>	

Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.

Λαμβάνεται υπόψη η παρουσία και συμμετοχή στο μάθημα και οι συζητήσεις (5%), αλλά και οι προφορικές παρουσιάσεις των δύο εργασιών (20%).

Απαραίτητη είναι και η συμμετοχή των φοιτητών στις διαλέξεις του Εργαστηρίου Νεοελληνικής και Συγκριτικής Φιλολογίας

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ειδική Βιβλιογραφία

1. Εκδόσεις του έργου του (επιλογή)

- *Πάρεργα* (επιμ. Δ. Ι. Σταματοπούλος), εκδ. Α. Κορομηλά, Αθήνα 1885.
- *Έργα* (επιμ. Α.Μ.Ανδρεάδης –Δ. Πετροκόκκινος) τ. Α' - Ζ', Φέξης, Αθήνα 1911-1914.
- *Τα έργα* (επιμ. Κ. Καιροφύλλας) τ. Α' - Δ', Σύλλογος προς διάδοσιν ωφελίμων βιβλίων, Αθήνα χ.χ. [=1936-1940].
- *Άπαντα* (επιμ. Ε.Π.Φωτιάδης) τ. Α' - Β', Αθήνα 1960.
- *Άπαντα* (επιμ. Α. Αγγέλου) τ. Α' - Ε', Ερμής, Αθήνα 1978.¹
- *Το τραγικό σημειωματάριο του Ροΐδη* (επιμ. –σημ. Γ. Κασίνης), Φιλιππότης, Αθήνα 1985.
- *Σκαλαθύρματα* (επιμ. Α. Αγγέλου), Ερμής, Αθήνα 1986 (σειρά ΝΕΒ).
- *Πάπισσα Ιωάννα* (επιμ. Α. Αγγέλου), Ερμής, Αθήνα 1988 (σειρά ΝΕΒ).
- *Πάπισσα Ιωάννα. Το αυθεντικό κείμενο του 1866*, εισ./επιμ. Δ. Δημαρούλης, Μεταίχιμο, Αθήνα 2005.
- *Αφηγήματα*, Νεφέλη, Αθήνα 1988.
- *Διηγήματα* (επιμ. Στ. Φώκος), Οδυσσεάς, Αθήνα 1988.
- *Αφηγηματικά κείμενα* (επιμ. Δ. Δημηρούλης), Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 1995.
- *Κείμενα για την Αθήνα των Ολυμπιακών Αγώνων του 1896* (εισ.-επιμ. Δ. Δημηρούλης), Μεταίχιμο, Αθήνα 2004.
- *Αθησαύριστα κείμενα 1882-1885*, επιμ. Π. Μουλλάς, Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2005.²
- *Πολιτική αρθρογραφία στον Ταχυδρόμο Κωνσταντινουπόλεως (1898-1900)*, επιμ. Σ. Τσελίκας *μικροφιλολογικά*, τετράδια αρ. 10, Λευκωσία 2011.
- *Εμμανουήλ Ροΐδης – Άγγελος Βλάχος, Η διαμάχη για την ποίηση. Τα κείμενα και οι αντιδράσεις*, επιμέλεια Δημ. Δημηρούλης, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2011.

2. Πηγές και κρίσεις των συγχρόνων του

- Ανώμυμο [=Σ. Καρύδης ή Δ. Παπαρρηγόπουλος], “Η Αναρχία”, εφ. *Φως* 9-9-1861, 1-2.
- Ασώπιος Κ., *Τα Σούτσεια, ήτοι ο Κύριος Παναγιώτης Σούτσος εν Γραμματικοίς, εν Φιλολόγοις, εν Σχολάρχεις, εν Μετρικοίς και εν Ποιητές εξεταζόμενος*, Τυπ. Σ.Κ. Βλαστού, Αθήνα 1853 [αναδημ. στον τόμο: Ασώπιος Κ., *Τα Σούτσεια*, επιμ. Λ. Βαρελάς, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2013].
- Βαλαωρίτης Αρ., «Αλληλογραφία μετά του Εμμανουήλ Ροΐδου», στο *Άπαντα τ.2: Ανέκδοτα, Ποιήματα, Πεζογραφήματα* (επιμ. Γ. Κουχτσόγλου), Εταιρεία Ελληνικών Εκδόσεων, Αθήνα χ.χ. [=1967], σσ. 163-178.
- Βιζυηνός Γ. *Ψυχολογικά μελέται επί του Καλού. Α' Πνευματικά ιδιοφυΐα (παραγωγοί του Καλού). Β' Αι αρχαί των Τεχνών (Γένεσις του Καλού)*, Τυπογραφείον Σπ. Κουσουλίνου, Αθήνα 1885.
- Βικέλας Δ., «Ρενάν, Ταιν, Μισελέ», *Εστία* 1 (1894), τ.χ. 21, σσ. 321-323.

1 Επειδή αυτή είναι η στερεότυπη έκδοση και εκεί θα γίνονται όλες οι παραπομπές δίνονται τα περιεχόμενα των τόμων, οι οποίοι περιέχουν τα έργα (ανεξαρτήτως είδους) κατά χρονολογική σειρά. Α:1860-1867, Β:1868-1879, Γ:1880-1890, Δ:1891-1893 και Ε:1894-1904.

2 Η πατρότητα των κειμένων που περιέχονται στον τόμο αυτόν και υπογράφονται με τα ψευδώνυμα Λυγξ και Lucifer έχει αμφισβητηθεί από τον Λ. Βαρελά πρόσφατα (βλ. το τμήμα της βιβλιογραφίας «Επιλογή βιβλιογραφίας για τον Εμμ. Ροΐδη, την εποχή και τους συγχρόνους του», όπου και η παραπομπή), αμφισβήτηση που προκάλεσε μια μικρή διαμάχη.

- Βλάχος Α., *Ανάλεκτα τ. Β΄: Κρίσεις, Αναμνήσεις και Εντυπώσεις*, Βιβλιοθήκη Μαρασλή, Αθήνα 1901.³
- _____, *Ο νέος κριτικός*, Παράρτημα της Εστίας, Αθήνα 1877 [αναδημ. στον τόμο: *Εμμανουήλ Ροΐδης – Άγγελος Βλάχος, Η διαμάχη για την ποίηση. Τα κείμενα και οι αντιδράσεις*, επιμέλεια Δημ. Δημηρούλης, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2011].
- _____, «Πρόλογος» στο Λαμαρτίνου, *Ποιητικά μελέται*, μεταφρασθείσα κατ'εκλογήν εμμέτρως υπό Αγγέλου Σ. Βλάχου, τυπ. Δ. Μαυρομμάτη, Αθήνα 1864, σσ. γ' - η'.
- Βράιλας-Αρμένης Πέτρ., *Φιλοσοφικά Μελέται*, Τυπ. Ερμής – Αντ. Τερζάκη, Κέρκυρα 1864.
- «Διαγωνίσματα» του περιοδικού *Εστία* για συγγραφή διηγημάτων και οι «Εκθέσεις» των κριτικών επιτροπών [αναδ. στο Γ. Παπακώστας, *Το περιοδικό Εστία και το διήγημα*, Εκπαιδευτήρια Κωστέα-Γείτονα, Αθήνα 1982, 179-220].
- Επισκοπόπουλος Ν., «Εμμανουήλ Ροΐδης – Ο άνθρωπος και ο συγγραφέας – Το φιλολογικόν έργον του Ροΐδου», εφ. *Νέον Άστυ* (8/1/1904)⁴.
- _____, «Νέα Ζωή» και «Ο ΙΘ΄ αιών Β΄: Το ρεύμα του Θετικισμού», εφ. *Άστυ* (7 και 14/12/1895).
- _____, «Το μυθιστόρημα και το διήγημα κατά τον 19^{ον} αιώνα» εφ. *Άστυ* (8/1/1901).⁵
- Ζαμπέλιος Σπ., *Πόθεν η κοινή λέξις τραγουδώ; Σκέψεις περί ελληνικής ποιήσεως*, Τυπ. Π. Σούτσα – Δ. Κτενά, Αθήνα 1859 [αναδημ. *Σολωμός. Προλεγόμενα κριτικά Στάη – Πολυλά – Ζαμπέλιου* (επιμ. Α. Θ. Κίτσος – Μυλωνάς), Ε.Λ.Ι.Α, Αθήνα 1980 (φωτομηχ. Αναπαραγ. έκδ), σσ. 101-186].
- Ζανετάκης – Στεφανόπουλος Αντ., «Περί του γαλλικού μυθιστορήματος και της επιρροής αυτού επί τα εν Ελλάδι ήθη», *Πανδώρα* 20 (1869-1870), τ.χχ. 460 – 461 (15/5 και 1/6/1869), σσ. 72 – 76 και 81 – 86.
- Ζερβός – Ιακωβάτος Η., *Κριτική επί των συγχρόνων μυθιστορημάτων*, Τυπ. Λέων, Κεφαλληνία 1889.
- Κάλβος Ανδρ., *Ανδρέα Κάλβου. Μαθήματα φιλοσοφίας. Πανεπιστημιακές παραδόσεις στην Ιόνιο Ακαδημία, Κέρκυρα 1840-41. Πρώτη έκδοση από τις σημειώσεις του ιεροσπουδαστού (Θεοκλήτου) Θεμιστοκλέους Αλιπράντη*, ερμην. εισ. Παν. Αλιπράντη, επιμ. Λίνου Μπενάκη, προλ. Ευ. Μουτσόπουλου, [Εστία], Αθήνα 2002.
- Καλοσγούρος Γ., *Κριτικά κείμενα* (επιμ. – εισ. – σχολ. Κ. Δαφνής), Κερκυραϊκά Χρονικά τόμ. 28, Κέρκυρα 1986.⁶
- Μητσάκης Μιχ., «Ποίησις και πραγματικότητα» (εφ. Ακρόπολις 5/1/1888), «Ολίγα λόγια» (εφ. *Άστυ* 29/1-2/2/1895) και «Επιστολή για τη γλώσσα» (αδημοσίευτη από τα κατάλοιπα) [αναδ. Μιχ. Μητσάκης, *Το έργον του* (επιμ.-εισ.-σχολ. Μ. Περάνθη), Εστία, Αθήνα 1956, σσ. 377-383, 359-372 και 397-400 αντίστοιχα.
- Μομφεράτος Αντώνιος, «Μηδενισμός εν Ρωσία. Σοφία Πετρόφσκαγια», *Εθνικόν Ημερολόγιον Σκόκου* 3 (1888), 201-210.
- Ξερόπουλος Γρ., «Εμμανουήλ Ροΐδης», *Ποικίλλη Στοά* 9 (1891), 24-47 [αναδημ. Γρηγόριος Ξερόπουλος, *Επιλογή κριτικών κειμένων* (επιμ. – εισ. Γ. Φαρίνου – Μαλαματάρη), Βλάσσης, Αθήνα 2002, 102 – 123.
- _____, «Το έργον του Ροΐδου», *Παναθήναια* 7, τχ. 84 (31/3/1904), 353-359.
- Παλαμάς Κ., «Ο θάνατος του Ταιν» και «Ο Ταιν» (23 και 24/2/1893), *Άπαντα ΙΕ΄*, Μπίρης – Γκοβόστης, Αθήνα χ.χ., σσ. 216-218 και 219-225.
- _____, «Σκηναί της ερήμου – Δύο λέξεις δια τον κ. Ροΐδην» (1899), *Άπαντα Β΄...*, σσ. 526-531.
- _____, «Η ποίηση στον περασμένο αιώνα» (εφ. *Άστυ*, Ιανουάριος 1901), *Άπαντα ΣΤ΄...* 191-204.
- _____, «Εμμανουήλ Ροΐδης» (1904), ό.π. 107-111.

3 Εδώ περιέχονται διάφορα άρθρα για ποιητές και θέματα της εποχής.

4 Και οι τρεις αυτές μελέτες του Επισκοπόπουλου αναδημοσιεύονται στο δίτομο έργο Ν. Επισκοπόπουλου, *Επιλογή κριτικών κειμένων από το Άστυ και το Νέον Άστυ*, τόμ. Α΄ και Β΄, εισαγ./επιμ./σημ. Ν. Μαυρέλος, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2011.

5 Η μελέτη αυτή αποτελεί την επεξεργασμένη μορφή μιας παλαιότερης του συγγραφέα με τίτλο «Το σύγχρονον διήγημα» στην ίδια εφημερίδα (18/12/1893) και δημοσιεύεται κατά παραγγελία της εφημερίδας, όπως και το άρθρο του Παλαμά για την ποίηση (βλ. λήμμα).

6 Εδώ περιέχονται διάφορα άρθρα. Βλ. ειδικά «Κριτικά παρατηρήσεις Γεωργίου Καλοσγούρου περί της μεταφράσεως του *Αμελέτου* του Ιακώβου Πολυλά» (1891), σσ. 19-79.

- _____, «Ο Ιππόλυτος Ταιν εις την Ελλάδα» (1928), *Άπαντα* τ. ΙΓ' ..., 448-461.
- Παπαδιαμαντόπουλος Ιω., *Ολίγαι σελίδαι επ' ευκαιρία της μεταξύ των κκ. Ε. Δ. Ροΐδου και Αγγέλου Βλάχου αναφυσίσης φιλολογικής έριδος*, Τυπ. Εφημερίδος των Συζητήσεων, Αθήνα 1878 [αναδ. Βασική Βιβλιοθήκη τόμ. 42: *Νεοελληνική Κριτική* (επιμ. Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος, Δ. Ζακυθηνός και Ε. Παπανούτσος), εκδ. Αετός, Αθήνα 1956, σσ. 143 – 156].
- Πολυλάς Ιάκ., *Άπαντα* (επιμ. Γ. Βαλέτας), εκδ. Ν.Δ.Νίκα, Αθήνα 1959.⁷
- _____, *Πόθεν η μυστικοφοβία του κ. Σπ. Ζαμπέλιου; Στοχασμοί*, Τυπ. Ερμής, Κέρκυρα 1860 [αναδ. *Σολωμός. Προλεγόμενα κριτικά Στάη – Πολυλά – Ζαμπέλιου* (επιμ. Α. Θ. Κίτσος – Μυλωνάς), Ε.Λ.Ι.Α, Αθήνα 1980 (φωτομηχ. Αναπαραγ. έκδ), σσ. 191-219].
- _____, «Προλεγόμενα» στην έκδοση Δ. Σολωμού, *Τα ευρισκόμενα*, τυπ. Ερμής, Κέρκυρα 1859 [αναδ. *Σολωμός. Προλεγόμενα κριτικά Στάη – Πολυλά – Ζαμπέλιου* (επιμ. Α. Θ. Κίτσος – Μυλωνάς), Ε.Λ.Ι.Α, Αθήνα 1980 (φωτομηχ. Αναπαραγ. έκδ), σσ. 45-96].
- Σούτσος Π., *Η Νέα Σχολή του γραφομένου λόγου ή Η ανάστασις της αρχαίας ελληνικής γλώσσης εννοουμένης υπό πάντων (Μετά τινων δοκιμίων αυτής της γλώσσης)*, Τυπ. Ν. Αγγελίδου, Αθήνα 1853 [αναδημ. ως επίμετρο στον τόμο: Ασώπιος Κ., *Τα Σούτσεια*, επιμ. Λ. Βαρελάς, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2013].
- Ψυχάρης Γ., «Οι Μπεντουίνοι (ένας πρόλογος του Ροΐδη)» (εφ. Άστου 6/3/1900) [αναδ. Γ. Ψυχάρη, *Κριτικά κείμενα* (επιμ. Ιφ. Μποτουροπούλου), Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 1997, σσ. 152-165].
- Baudelaire, Charles 1846, *Salon de 1846*, Michel Levy, Paris.
- Baudelaire, Charles 1857, “Madame Bovary par Gustave Flaubert”, *L'artiste: journal de la littérature et des beaux arts* 18 October 1857, 105-109.
- Baudelaire, Charles 1885, “Victor Hugo”, in: *L'Art Romantique*, Calman Levy, Paris, 311-330.
- Baudelaire, Charles 1988, *Volume 1: The Complete Verse*, intr./tr. Fr. Scarfe, Anvil Press Poetry, London.
- Baudelaire, Charles 1989, *Volume 2: The Poems in Prose*, intr./tr. Fr. Scarfe, Anvil Press Poetry, London.
- Baudelaire, Charles 1964, *The Painter of Modern Life and Other Essays*, tr. J. Mayne, Phaidon Press, Oxford.
- Bayle, Pierre 1697a, “Agar”, in: P. Bayle, *Dictionnaire historique et critique de Pierre Bayle, Nouvelle edition, tome premier, premier partie A - B*, Reinier Leers, Rotterdam, 115-118.
- Bayle, Pierre 1697b, “Cainites”, in: P. Bayle, *Dictionnaire historique et critique, tome premier, seconde partie C - G*, Reinier Leers, Rotterdam, 720-722.
- Bayle, Pierre 1697c, “Allatius (Leon)”, in: P. Bayle, *Dictionnaire historique et critique de Pierre Bayle, Nouvelle edition, tome premier, premier partie A - B*, Reinier Leers, Rotterdam, 210-212.
- Bayle, Pierre 1820, “Agreda, Marie d’”, in: P. Bayle, *Dictionnaire historique et critique*, vol. 1, Desoer, Paris, 269-276.
- Fleury, Édouard 1852, “Études sur Saint-Just”, *Causeries du Lundi* 5, 334-358.
- Poe, Edgar Allan 1875, “Poetic Principle”, in: *The works of E. A. Poe, vol. III, Poems and Essays*, ed. John H. Ingram, Adam and Charles Black, Edinburgh, 197-218.
- Poe, Edgar Allan 2005a, “Η Πουητική αρχή” [=Poetic Principle], tr. N. Mavrelou, *Ποίηση* 25 (Spring - Summer 2005), 231-262.
- Poe, Edgar Allan 2005b, *Ο Σατιρικός Πόε. Διηγήματα* [=The satirical Poe. Short Stories], intr./transl./notes Nikos Mavrelou, Sokolis, Athens.
- Sainte-Beuve, Charles-Augustin 1839, “La Littérature industrielle”, *Revue des Deux Mondes, Période Initiale*, 19 (July –September 1839), 675-691.
- Staël Madame de, *Περί λογοτεχνίας*, μτφ./σημ./επίμ. Μαίρη Λεοντοσίνη, Εξάντας, Αθήνα 2004.
- Staël Madame de, *De l'Allemagne*, Flammarion, Paris 1968 [Α' έκδ. 1810].
- Vogüé E. - M. de, *Le Roman Russe*, Παρίσι, Librairie Plon, 1868.

7 Βλ. ειδικά τα κείμενα: «Η λήθη και η καταβόθρα» (1872), σσ. 186-199, «Εισαγωγική μελέτη εις τον *Αμελέτον*» (1889), σσ. 205-245, «Η φιλολογική μας γλώσσα» (1892), σσ. 246-305 και «Κριτική των *Ειδώλων* του Ροΐδη» (1893), σσ. 308-321.

3. Μελέτες

i) Αφιέρωματα περιοδικών (κατά χρονολογική σειρά)

- *Ελληνική Δημιουργία* 12, τχ. 139 (15/11/1953).
- *Διαβάζω* 96 (13/6/1984).
- *Χάρτης* 15-16 (Απρίλιος-Ιούλιος 1985).
- *Συριανά Γράμματα* 25 (Ιανουάριος 1994).
- *Ελευθεροτυπία* (αφιέρωμα «Βιβλιοθήκης», τχ. 310 [4/6/2004]).
- *Νέα Εστία* τ. 156, τχ. 1772 (Νοέμβριος 2004).
- *Ελευθεροτυπία* (αφιέρωμα «Βιβλιοθήκης», τχ. 392 [10/02/2006]).⁸

ii) Μονογραφίες για τον άνθρωπο Ροΐδη και το έργο του

- Γεωργαντά Α., *Εμμανουήλ Ροΐδης. Η πορεία προς την Πάπισσα Ιωάννα*, Ιστός, Αθήνα 1993.
- Δημηρούλης Δ., *Οι κριτικοί και η ποίηση (Η διαμάχη Εμμανουήλ Ροΐδη – Άγγελου Βλάχου το 1877)*, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή στο Α.Π.Θ. 1982. Επεξεργασμένη μορφή της ως εισαγωγή στον τόμο: *Εμμανουήλ Ροΐδης – Άγγελος Βλάχος, Η διαμάχη για την ποίηση. Τα κείμενα και οι αντιδράσεις*, επιμέλεια Δημ. Δημηρούλης, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2011.
- Μαυρέλος Ν., *Το ψηλαφητό παλίμψηστο της ροϊδικής γραφής. Ζητήματα λογοτεχνικής και πολιτισμικής θεωρίας*, Σοκόλης, Αθήνα 2008.
- Mavrelou N., *Roidis' tangible images and Baudelaire's paintings of modern life. Aspects of Modernity in Emmanouil Roidis' works*, Lambert Academic Publishing 2018.
- Παράσχος Κλ., *Εμμανουήλ Ροΐδης. Η ζωή, το έργο, η εποχή του*, τ.Α', χ.ε., Αθήνα 1942 και τ.Β', εκδ. Αετός, Αθήνα 1950.

iii). Επιλογή βιβλιογραφίας για τον Εμμ. Ροΐδη, την εποχή και τους συγχρόνους του

- Αγγελάτος Δ., *Πραγματικός και ιδανικός. Ο Άγγελος Βλάχος και ο αισθητικός κανόνας της αληθοφάνειας (1857-1901)*, Μεταίχμιο, Αθήνα 2003.
- _____, «Κεφάλαιο 1. Το έργο του Σολωμού στην Αθήνα και η διαμόρφωση του κανόνα της αληθοφάνειας (1850-1880)», στο «ήχος λεπτός... [...] γλυκύτατο[ς], ανεκδιήγητο[ς]...». Η «τύχη» του σολωμικού έργου και η εξακολουθητική αμηχανία της κριτικής (1859-1929), Πατάκης, Αθήνα 2000, σσ. 15-71, ειδικά από σ. 60 κ.εξ. που είναι για τον Ροΐδη.
- Αγγέλου Α., «Εμμανουήλ Ροΐδης»: *Σάτιρα και πολιτική στη νεότερη Ελλάδα. Από τον Σολωμό ως τον Σεφέρη*, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας / Ίδρυμα Σχολής Μωραΐτη, Αθήνα 1979, σσ. 128-153.
- _____, «Κάποιες προτάσεις για να ξαναδιαβάσουμε τον Ροΐδη»: Εμμ. Ροΐδης, *Σκαλαθύρματα* (εισ. /επιμ. Α. Αγγέλου), Αθήνα 1986 (σειρά ΝΕΒ), σσ. κζ'-ρλη'.
- _____, «Η Εκκλησία, η Πάπισσα και ο Ροΐδης»: *Πάπισσα Ιωάννα* (επιμ. Α. Αγγέλου), Ερμής, Αθήνα 1988 (σειρά ΝΕΒ), 35-57.
- Ανδρεάδης Α., «Το πνεύμα του Ροΐδου», εισαγωγή στις *Ανέκδοτες Σκέψεις του Ροΐδη που δημοσιεύτηκαν στο περ. Έρευνα* τόμ. Ζ' (Αύγουστος 1932), σσ. 3-15.
- _____, «Εμμανουήλ Ροΐδης (Ιστορικά και βιογραφικά)», αφιέρωμα *Ελληνική Δημιουργία...*, 584-588.
- Αποστολάκης Γ., *Η ποίηση στη ζωή μας*, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη χ.χ. (ανατ. της έκδοσης του 1923), σσ. 107-110 [για τον Ροΐδη].
- Αποστολή Π., «Ο ανάποδος κόσμος της *ρίσαφα* Ιωάννας και ο «μεσαιωνικός γέλως»: η *Πάπισσα Ιωάννα* (1866) του Εμμανουήλ Ροΐδη»: *Το πικαρικό μυθιστόρημα και η παρουσία του στον ελληνικό 19^ο αιώνα (Από τον Ερμήλο ως την Πάπισσα Ιωάννα)*, αδημοσίευτη διδ. διατριβή στο Παν/μιο Αθηνών 2003, σσ. 246-275.
- Αρζίδης Βλαδίμηρος, «Το κείμενο “Άγιος Σώστης” του Εμμ. Ροΐδη και οι θεωρίες περί Μηδενισμού στο β' μισό του 19ου αι.», στα: *Πρακτικά 9ου Συνεδρίου Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Υποψηφίων Διδασκόντων του Τμήματος Φιλολογίας. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών 4-7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2017 – Νεοελληνική Φιλολογία*, ΕΚΠΑ, Αθήνα 2018, 395-413.
- Βαγενάς Ν., «Ροΐδης και Ρίχτερ» (1988): *Ειρωνική Γλώσσα. Κριτικές μελέτες για τη νεοελληνική γραμματεία*, Στιγμή, Αθήνα 1994, 275-279.

- _____, «Συνάντηση με την Πάπισσα Ιωάννα»(1995): *Σημειώσεις από το τέλος του αιώνα*, Κέδρος, Αθήνα 1999, 158-161.
- _____ (επιμ.) *Μελέτες για την πεζογραφία της περιόδου 1830-1880*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1997.
- Βαρελάς Λάμπρος, «Γιατί ο Lucifer και ο Λύγξ δεν είναι ο Ροΐδης», *Νέα Εστία*, τ.χ. 1787 (Μάρτιος 2006), 471-494.
- Βελουδής Γ., «Τα ίχνη του Χάινε στην Ελλάδα. Ο μεγάλος γερμανός ποιητής και η επίδραση του έργου του», εφ. *Το Βήμα* 7/12/1997.
- _____, «Ο επτανησιακός εγελειανισμός» (1982) και «Ο επτανησιακός, ο αθηναϊκός και ο ευρωπαϊκός Ρομαντισμός» (1984): Μονά Ζυγά. Δέκα νεοελληνικά μελετήματα, Γνώση, Αθήνα 1992, σσ. 79-96 και 97-123 αντίστοιχα.
- _____, *Ο Jakob Philipp Fallmerayer και η γένεση του ελληνικού ιστορισμού*, Ε.Μ.Ν.Ε.-Μνήμων, Αθήνα 1982.
- Βουρνάς Τ., «Εμμανουήλ Ροΐδης. Ιστορική και φιλολογική καταγωγή της ιδεολογίας του», αφιέρωμα *Διαβάζω* 96..., σσ. 13-16.
- Βουτουρής Π., *Ως εις καθρέπτην... Προτάσεις και υποθέσεις για την ελληνική πεζογραφία του 19^{ου} αιώνα*, Νεφέλη, Αθήνα 1995.
- _____, «Ο Άγγελος Βλάχος και το αίτημα του ρεαλισμού»: *Από τον Λέανδρο στον Λουκή Λάρα. Μελέτες για την πεζογραφία της περιόδου 1830-1880*, επιμ. Ν. Βαγενάς, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1997, 291-302.
- Γεωργαντά Α., «Η ευρωπαϊκή οικογένεια της Πάπισσας Ιωάννας», αφιέρωμα *Διαβάζω* 96..., σσ. 21-31.
- _____, «Τρία αταύτιστα κείμενα του Ε. Ροΐδη», αφιέρωμα *Χάρτη* 16..., σσ. 404-426.
- _____, «Ο εισηγητής και ο πρώτος μεταφραστής του Πόε στην Ελλάδα», *Διαβάζω* 112 (13/12/1985, αφιέρωμα στον Ε. Α. Ροε), 34-42.
- _____, *Αιών βυρωνομανής. Ο κόσμος του Byron και η νέα ελληνική ποίηση*, Εξάντας, Αθήνα 1992. Ειδικά στις σσ. 76-80 γίνεται λόγος για την Πάπισσα.
- _____, «Τα άλογα του Μητσάκη, του Ροΐδη και του Ντοστογιέφσκι», *Ελευθεροτυπία* (30/1/1994).
- _____, «Ο 'Διαβάτης' του Ροΐδη", στο: *Ο Χαρίλαος Τρικούπης και η εποχή του. Πολιτικές επιδιώξεις και κοινωνικές συνθήκες*, επιμ. Κ. Αρώνη-Τσίχλη – Λ. Τρίχα, Παπαζήσης, Αθήνα 2000, 633-651.
- Γκότση Γ., «Εμμανουήλ Ροΐδης: Από της Σύρας το περιβόλι στις Βάθειας την πεδιάδα» στο *Η ζωή εν τη πρωτεύουση. Θέματα Αστικής Πεζογραφίας από το τέλος του 19^{ου} αιώνα*, Νεφέλη, Αθήνα 2004, σσ. 158-176. Αναφορές στο έργο του υπάρχουν και σε πολλά άλλα σημεία της μελέτης.
- Δημαράς Κ.Θ., «Δημοτικισμός και κριτική»(1939), «Προϋποθέσεις και δοκιμές του ελληνικού ρομαντισμού» (1947), «Η ποίηση στον ΙΘ' αιώνα»(1954), «Ο Chateaubriand στην Ελλάδα»(1968), «Η δεξίωση του Heine στο χώρο της ελληνικής παιδείας» (1972): *Ελληνικός Ρομαντισμός*, Ερμής, Αθήνα 1982, σσ. 301-322, 3-20, 167-220, 255-269 και 287-300 αντίστοιχα.
- Δημηρούλης Δ., «Εμμανουήλ Ροΐδης: Παίζοντας με τα είδη και τις μορφές»: Φάις Μ. (επιμ.), *Η Γραφή και ο Καθρέφτης. Λογοτεχνία και κριτική*, Πόλις, Αθήνα 2002, σσ. 85-109.
- _____, «Εισαγωγικό σημείωμα»: Εμμανουήλ Ροΐδη, *Κείμενα για την Αθήνα των Ολυμπιακών Αγώνων του 1896* (εισ./επιμ. Δ. Δημηρούλης), Μεταίχμιο, Αθήνα 2004, σσ. 9-35.
- _____, «Το δίχτυ της γραφής και ο υμένας του ύφους»: Εμμ. Ροΐδης, *Αφηγηματικά κείμενα* (επιμ. Δ. Δημηρούλης), Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 1995, σσ. 7-61.
- _____, «Ο Εμμανουήλ Ροΐδης και η τέχνη της πολεμικής», αφιέρωμα *Χάρτη* 15..., σσ. 266-290.
- _____, *Εμμανουήλ Ροΐδης. Η τέχνη του ύφους και της πολεμικής*, Μεταίχμιο, Αθήνα 2005.
- _____, «Εισαγωγή: Η διαρκής γοητεία της Πάπισσας»: Δημηρούλης Δ., *Πάπισσα Ιωάννα. Το αυθεντικό κείμενο του 1866*, εισ./επιμ. Δ. Δημηρούλης, Μεταίχμιο, Αθήνα 2005, σσ. XI-LXXXIV.
- Θρύλος Άλκης [=Ελένη Ουράνη], *Μορφές της ελληνικής πεζογραφίας και μερικές άλλες μορφές* (σειρά Β'), Δίφρος, Αθήνα 1963, σσ. 69-104.

- Καιροφύλας Κ., «Πρόλογος»: Ε. Ροΐδου, *Μελέται. Ιστορικά και καλλιτεχνικά* (επιμ. Κ. Καιροφύλα), Σιδέρης, Αθήνα χ.χ., σσ. 3-5.
- Καμπάνης Αρ., «Προλεγόμενα»: Εμμαν. Ροΐδου, *Πάπισσα Ιωάννα* (εισ./επιμ. Α. Καμπάνη), εκδ. Βασιλείου (Βιβλιοθήκη – Εκλεκτά Έργα, αρ. 13), Αθήνα χ.χ. [=1920], σσ. ε΄-ιδ΄ (επανεκδ. Βιβλιοθήκη «Ελευθέρου Ανθρώπου», Αθήνα 1934 με την ίδια σελιδαρίθμηση).
- _____, «Η Πάπισσα Ιωάννα», αφιέρωμα *Ελληνικής Δημιουργίας...*, 609-612.
- Καραβάτος Θ., «Ο Ροΐδης και οι νευροεπιστήμες του 19^{ου} αιώνα», *Πόρφυρας* 81-82 (Απρίλης-Σεπτέμβρης 1997), σσ. 489-500.
- Καψάλης Δ., «Ούτως ειπείν: ο τροπικός του Ροΐδη» (1985): Δ. Καψάλης, *Οι οφειλές της ανάγνωσης*, Νήσος, Αθήνα 2000, σσ. 17-41.
- Κριαράς Εμμ., «Ο Εμμανουήλ Ροΐδης και μερικοί άλλοι πρόδρομοι δημοτικιστές», αφιέρωμα *Διαβάζω* 96..., σσ. 33-45.
- Μαυρέλος Ν., «Ο Ροΐδης, ο Εδγάρος Πόου και η «Περιήγησις εις την σελήνην», περ. *ΜικροΦιλολογικά* 2 (Φθινόπωρο 1997), σσ. 3-6.
- _____, «Η ρομαντική 'νόσος' και η θετική 'πεζότης'. Η «Ψυχολογία Συριανού συζύγου» ως μεταφορά»: *Μνήμη Άλκη Αγγέλου. Τα άφθονα σχήματα του παρελθόντος. Ζητήσεις της πολιτισμικής ιστορίας και της θεωρίας της λογοτεχνίας*, Πρακτικά 1΄ Επιστημονικής συνάντησης 3-6 Οκτωβρίου 2002, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2004, 243-255.
- _____, «Ο «Καρδιόκτυπος» της (ροϊδικής) μετάφρασης και η «ψυχολογία» του συγγραφέα», *Πόρφυρας* 106 (Γενάρης – Μάρτης 2003), 541-557.
- _____, «Οι μεταφράσεις και η σημασία τους (Μια όψιμη έμμεση αντιπαράθεση Ροΐδη – Βλάχου)», περ. *ΜικροΦιλολογικά* 2 (άνοιξη 2003), σσ.
- _____, «Η υποδοχή του Ροε στην Ελλάδα και ο φακός του Ροΐδη», *Σύγκριση* 14 (2003), 76-97.
- Μαυρέλος Ν. - Φαρίνου Γ., «“El Perfecto Novelista” (1850) και οι τύχες του στην Ελλάδα μέσω Γαλλίας». Άρθρο από κοινού με τη Γ. Φαρίνου-Μαλαματάρη στον τόμο: Γ. Λαδογιάννη, Απ. Μπενάτσης και Κλ. Νικολουδάκη (επιμ.), *Ευτυχισμός. Τιμή στον Ερατοσθένη Γ. Καψωμένο*, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα 2010, 583-593.
- Μαυρέλος Ν., «Η ειδολογική ταυτότητα του λογοτεχνικού κειμένου και οι μεταβολές της. Μεταφράσεις του «El Perfecto Novelista» του Manuel Silvela στα Γαλλικά και τα Ελληνικά». Ανακοίνωση στο 4^ο Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών με θέμα «Ταυτότητες στον Ελληνικό Κόσμο (από το 1204 ως σήμερα)». Δημοσιευμένο στα ηλεκτρονικά πρακτικά: http://www.eens.org/EENS_congresses/2010/Mavrelos_Nikos.pdf, αλλά και στην έκδοσή τους: Κ. Δημάδης (επιμ.), *Ταυτότητες στον ελληνικό κόσμο (από το 1204 ως σήμερα)*, Πρακτικά του Δ΄ Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών (Γρανάδα 9-12 Σεπτεμβρίου 2010), τόμ. Β΄, Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών, Αθήνα 2011, 393-405.
- _____, «Το έργο του Ροΐδη στην αυγή της Νεοτερικότητας», μικρή εισαγωγική μελέτη στον τόμο: Εμμ. Ροΐδης, *Ψυχολογία Συριανού Συζύγου*, εκδ. Σοκόλη-Κουλεδάκη, Αθήνα 2012, 7-15.
- _____, «“Πάρεργον”, “Παίγνιον” και “Διηγηματική εγκυκλοπαίδεια”: Ο “ναρκισσισμός” της νεοελληνικής δημιουργικής πεζογραφίας ως όχημα της πρώιμης νεοτερικότητας (1716–1866)», στα Πρακτικά του Ε΄ Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών με θέμα: «Συνέχειες, ασυνέχειες, ρήξεις στον ελληνικό κόσμο (1204-2014)» (Θεσσαλονίκη 2-5 Οκτωβρίου 2014), τόμ. 2, Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών Αθήνα 2014, 581-597. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Εταιρείας: http://www.eens.org/EENS_congresses/2014/mavrelos_nikos.pdf
- _____, «Η Ελλάδα εκτός “πνευματικού σάλου”: Απόπειρα ανίχνευσης της νεοτερικής ιδεολογίας στο έργο του Ροΐδη», *The Athens Review of Books* τχ. 72 (Απρίλιος 2016), 49-53.
- _____, «Το “ερμαφρόδιτον” της ελληνοχριστιανικής ταυτότητας (γλωσσικής-υφολογικής και πολιτισμικής) στον Κοραή και στον Ροΐδη» στον τόμο: *Ελληνικότητα και ετερότητα. Πολιτισμικές διαμεσολαθήσεις και ‘εθνικός χαρακτήρας’ στον 19ο αιώνα. Πρακτικά Συμποσίου*, Α΄ τόμος, επιμ. Ά. Ταμπάκη – Ουρ. Πολυκανδριώτη, Ε.Κ.Π.Α.-Ε.Ι.Ε, Αθήνα 2016, 295-308.
- _____, «Η “ναρκισσιστική αφήγηση” της πρώιμης νεοτερικότητας και η περιοδολόγηση της ελληνικής δημιουργικής πεζογραφίας», *Πρακτικά του 8ου Συνεδρίου Μεταπτυχιακών*

Φοιτητών και Υποψηφίων Διδασκόντων του Τμήματος Φιλολογίας του Ε.Κ.Π.Α., Τόμος Α': Βυζαντινή Φιλολογία, Νεοελληνική Φιλολογία, εκδ. Ε.Κ.Π.Α., Αθήνα 2017, 123-140.

- _____, «Συρανό ντε Μπερζεράκ και Ροΐδης: Ο "σοφός Κυράνος" και τα "παρατράγωδα" της μυθολογίας», *The Athens Review of Books*, 88 (Οκτώβριος 2017), 21-24.
- _____, «Η "μυθιστορηματοποίηση" του δοκιμιακού λόγου: Ροΐδης και P. Bayle», *ΜικροΦιλολογικά* 43 (Άνοιξη 2018), 11-16.
- _____, "Satire' and 'Laughter' as characteristics of human identity in Emm. Roidis' 'Cultural Theory': Modernity in Europe and the exclusion of Greece". Υπό δημοσίευση στον τιμητικό τόμο για τον καθ. Κ. Χατζόπουλο, Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας, Δ.Π.Θ., Κομοτηνή 2018.
- _____, «Η πρώιμη νεοελληνική μεταμυθοπλασία» ένθετο *Αναγνώσεις, Κυριακάτικη Αυγή* 1/4/2018. http://avgi-anagnoseis.blogspot.gr/2018/04/blog-post_50.html#more
- Μενάρδος Σίμος, *Εμμανουήλ Ροΐδης. Διάλεξις εις τον «Παρνασσόν» γενομένη την 22 Φεβρουαρίου 1917*, Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα 1918.
- Μικέ Μαίρη, «Η μεταμφίεση της ιστορικής αφήγησης: Εμμανουήλ Ροΐδης, *Η Πάπισσα Ιωάννα* (1866)»: Μ. Μικέ, *Μεταμφιέσεις στη νεοελληνική πεζογραφία (19^{ος} – 20^{ος} αιώνας)*, Κέδρος, Αθήνα 2001, σσ. 132-156.
- _____, «Λειτουργίες της ερωτικής επιθυμίας σε κείμενα των Α. Ρ. Ραγκαβή, Γρ. Παλαιολόγου και Εμμ. Ροΐδης»: *Μνήμη Άλκη Αγγέλου. Τα άφθονα σχήματα του παρελθόντος. Ζητήσεις της πολιτισμικής ιστορίας και της θεωρίας της λογοτεχνίας*, Πρακτικά 1' Επιστημονικής συνάντησης 3-6 Οκτωβρίου 2002, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2004, 257-268.
- Μουλλάς Π., «Η διαμάχη Π. Σούτσου –Κ. Ασώπιου (1853) και η ιστορική συγκυρία» (1974), «Η αθηναϊκή πανεπιστημιακή κριτική και ο Ροΐδης»(1981), «Για το ήθος και το ύφος του Ροΐδης. Τρία σημειώματα»(1984): Π. Μουλλάς, *Ρήξεις και συνέχειες. Μελέτες για τον 19^ο αιώνα*, Σοκόλης, Αθήνα 1993, 263-278, 301-330 και 331-338 αντίστοιχα.
- _____, «Και πάλι ο Ροΐδης και τα ψευδώνυμά του», *Νέα Εστία*, τ.χ. 1789 (Μάιος 2006), 870-879.
- Μπέζας Δον., «Εμμανουήλ Ροΐδης. Παρουσίαση»: *Η παλαιότερη πεζογραφία μας. Από τις αρχές της ως τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, τόμ. Ε' 1830-1880*, Σοκόλης, Αθήνα 1996, σσ. 8-39.
- Μπεκιάρης, Δημήτρης, "Ο Edgar Allan Poe και το κριτικό έργο του Εμμανουήλ Ροΐδης" στο: *Πρακτικά 6ης Συνάντησης Εργασίας Μεταπτυχιακών Φοιτητών του Τμήματος Φιλολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (13-15 Μαΐου 2011) / Proceedings 6th Athens Postgraduate Conference of the Faculty of Philology, National and Kapodistrian University of Athens (13-15 May 2011)*, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, Αθήνα 2012, 226-234.
- Τιτούρης Σωκρ., *Το αρχείο της Πάπισσας Ιωάννας του Εμμ. Ροΐδης*, Γαβριηλίδης, Αθήνα 2009.
- Ντενίση Σοφ., *Το ελληνικό ιστορικό μυθιστόρημα και ο Sir Walter Scott (1830-1880)*, Καστανιώτης, Αθήνα 1994.
- Παπακώστας Γ., *Το περιοδικό Εστία και το διήγημα*, Εκπαιδευτήρια Κωστέα-Γείτονα, Αθήνα 1982.
- Παράσχος Κλ., «Το αίτημα της φαντασίας», *Νέα Εστία* τόμ. ΛΘ' (1946), 71-75 και 138-143.
- _____, «Ο Ροΐδης ως λογοτέχνης», αφιέρωμα *Ελληνικής Δημιουργίας* 12..., σσ. 605-608.
- Πλάκας Δ., «Η «φιλολογική έρις» Εμμ. Ροΐδης –Αγγ. Βλάχου», αφιέρωμα *Διαβάζω* 96..., 48-56.
- Πολυχρονάκης Δ., *Ο κριτικός ιδεαλισμός του Ιακώβου Πολυλά. Ερμηνευτική παρουσίαση του αισθητικού και του γλωσσικού του συστήματος*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2002. Βλ. το κεφ. Ε', σσ. 167-208 για τη διαμάχη Πολυλά - Ζαμπέλιου.
- Σαχίνης Απ., *Συμβολή στην ιστορία της Πανδώρας και των παλιών περιοδικών*, τυπ. Κ. Παπαδόγιαννη, Αθήνα 1964.
- Τζιόβας Δημ., «Η Πάπισσα Ιωάννα και ο ρόλος του αναγνώστη» (1985): Δ. Τζιόβας, *Μετά την Αισθητική. Θεωρητικές δοκιμές και ερμηνευτικές αναγνώσεις της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, Γνώση, Αθήνα 1987, σσ. 259-282.
- Φουριώτης Άγγ., «Ένας πρόδρομος της νεοελληνικής λογοτεχνίας», αφιέρωμα *Ελληνικής Δημιουργίας* 12..., σσ. 621-626.

- Aleo, Giovanna, “La ricezione de *La Papessa Giovanna* in Francia: La traduzione di Alfred Jarry” [*Pope Joan's* reception in France: Alfred Jarry's translation], in: Emmanouíl Roidis. Cento anni dopo (1904-2004). Atti dell'Incontro Internazionale (Catania, 26-28 novembre 2004), *Quaderni del Dipartimento di Filologia Moderna* 10, Università degli Studi di Catania, Catania 2007, 11-27.
- Boureau, Alain 2001, *The Myth of Pope Joan*, tr. L. G. Cochrane, The University of Chicago Press, Chicago and London [original 1988].
- D’Onofrio Cesare, *Mille anni di leggenda. Una donna sul trono di Pietro*, Romana Società editrice, Roma 1978.
- Macrides Ruth, «The fabrication of the Middle Ages: Roides’s *Pope Joan*», περιοδικό *Κάμπος, Cambridge Papers in Modern Greek* no 4 (1996), σσ. 29-40.
- Moullas Pan., *Les concours poétiques de l’Université d’Athènes 1851-1877*, Archives Historiques de la Jeunesse Grecque / Secrétariat Général à la Jeunesse, Αθήνα 1989.
- Nikas, Constantino 2007, “Un tentativo di traduzione della *Papessa Giovanna* di Roidis” [=An attempt of translating Roidis' *Pope Joan*], in: Emmanouíl Roidis. Cento anni dopo (1904-2004). Atti dell'Incontro Internazionale (Catania, 26-28 novembre 2004), *Quaderni del Dipartimento di Filologia Moderna* 10, Università degli Studi di Catania, Catania, 91-99.
- Tonnet Henri, «Η Πάπισσα Ιωάννα (1866) και η παρωδία του ρομαντικού ιστορικού μυθιστορήματος»: Tonnet H., *Ιστορία του ελληνικού μυθιστορήματος* (μτφ. Μ. Καραμάνου), Πατάκης, Αθήνα 2001, σσ. 130-137.
- Zimbone, Anna, “Il 'prologo' della *Πάπισσα Ιωάννα*”, *Δίπτυχα* 6 (1994-95), 499-523.
- Zimbone, Anna, “Η *Πάπισσα Ιωάννα* και το ιταλικό της 'πρότυπο'”, στο: *Πρακτικά Α΄ Διεθνούς Συνεδρίου Συγκριτικής Γραμματολογίας. Σχέσεις της Ελληνικής με τις Ξένες Λογοτεχνίες. 28 Νοεμβρίου-1 Δεκεμβρίου 1991*, Δόμος, Αθήνα 1995, 567-587.
- Zimbone, Anna, “*Le Stigmatate* a proposito di un viaggio di Emmanuil Roidis in Sicilia”, in: A. Armati – M. Cerasoli – C. Luciani (eds.), “*Alle gentili arti ammaestra*”. *Studi in onore di Alkistis Proiou*, Testi e Studi Bizantino-Neellenici no. XVIII, Dipartimento di Filologia Greca e Latina – Sezione Bizantino-Neellenica, Sapienza – Università di Roma 2010, 397-422.

Γενική βιβλιογραφία

ι. Λεξικά, κινήματα και λογοτεχνικά είδη

- Δεληγιώργη Α., *Ο διαμελισμός του λόγου και η νεωτερική σκέψη. Από τον Καντ στον Καστοριάδη*, Βάνιας, Θεσ/νίκη 1991.
- Δήτσα Μ., *Νεολογία και κριτική στον 19^ο αιώνα. Νεόπλαστοι όροι από τη «Συναγωγή» του Σ.Α. Κουμανούδη*, Ερμής, Αθήνα 1988.
- Κονδύλης Π., *Η κριτική της μεταφυσικής στη νεότερη σκέψη. Από τον όψιμο Μεσαίωνα ως το τέλος του Διαφωτισμού*, Γνώση, Αθήνα 1983.
- Κουμανούδης Στ. Α., *Συναγωγή νέων λέξεων υπό των λογίων πλασθεισών. Από της Αλώσεως μέχρι των καθ’ ημάς χρόνων* (προλ. Κ. Θ. Δημαράς), Ερμής, Αθήνα 1980 (ανατ. σε έναν τόμο της Α΄ έκδ. του 1900 που ήταν σε 2 τόμους).
- Ντελόπουλος Κυρ., *Νεοελληνικά Φιλολογικά ψευδώνυμα 1800 – 1981*, Ε.Λ.Ι.Α., Αθήνα 1983 (β΄ έκδ. Αναθεωρημένη).
- Νούτσος Π., *Η σοσιαλιστική σκέψη στην Ελλάδα. Από το 1875 ως το 1974*, τόμ. Α΄-Β΄, Γνώση, Αθήνα 1995.
- Πελεκούδας Ν., *Η πρώτη σπορά. Σοσιαλιστικές και αναρχικές ομάδες στην Ελλάδα 1877-1907*, πρόλ. Σ. Μιχαήλ - Α. Ρήγος, Ακυβέρνητες Πολιτείες, Θεσ/νίκη 2017.
- Σκοπετέα Έλλη, *Φαλμεράυερ: Τεχνάσματα του αντίπαλου δέους*, Θεμέλιο, Αθήνα 2^η 1999.
- Τρωαδίτης Δ., *Ο ήλιος της Αναρχίας ανέτειλε. Για μια ιστορία του αναρχικού κινήματος στον “ελλαδικό” χώρο*, Κουρσάλ Ελευθεριακές Εκδόσεις, Θεσ/νίκη 2017.
- Bakhtin Mikhail, *Rabelais and his world*, tr. H. Iswolsky, Indiana University Press, Bloomington 1984.
- Bakhtin, Mikhail, *Problems of Dostoevsky's Poetics*, tr. C. Emerson, intr. W. Both, University of Minnesota Press, Minneapolis 1984.
- Beardsley M.C., *Ιστορία των αισθητικών θεωριών* (μτφ. Δ. Κούρτοβικ –Π. Χριστοδουλίδης), Νεφέλη, Αθήνα 1989.

- Beaton Rod., *Εισαγωγή στη Νεότερη Ελληνική Λογοτεχνία. Ποίηση και πεζογραφία 1821 - 1992* (μτφ. Ε. Ζούργου –Μ. Σπανάκη), Νεφέλη, Αθήνα 1996.
- Benjamin W., *Σαρλ Μπωντλαίρ. Ένας λυρικός στην ακμή του καπιταλισμού*, μτφ. Γιώργος Γκουζούλης, επίμετρο Theodor W. Adorno-Rolf Tiedemann, Buck-Morss, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1994.
- Brunetiere F., *Manuel d' histoire de la littérature française*, Librairie Ch. Delagrave, Paris 1897.
- Chartier, Pierre 1990, *Introduction aux grandes théories du Roman*, Bordas, Paris.
- Clark Tim, *Modernity: 1350 to 1750. An interdisciplinary selected bibliographic survey*, Faculty of fine arts, Concordia University, Montreal – Quebec 2003.
- *Dictionnaire des Genres et notions littéraires* (pr. Fr. Nourissier), ed. Albin Michel, Paris 2001 (β' έκδ. Αναθεωρημένη).
- Genette, Gérard 1997, *Palimpsests. Literature in Second Degree*, tr. Ch. Newman and Cl. Doubinsky, University of Nebraska Press, Lincoln and London [original 1982].
- Habermas Jürgen, *Ο φιλοσοφικός λόγος της νεωτερικότητας*, μτφ. Λ. Αναγνώστου – Α. Καραστάθη, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1993.
- Hutcheon, Linda 1991, *Narcissistic Narrative, the metafictional paradox*, Routledge, London-New York.
- Israel, Jonathan, *Enlightenment contested. Philosophy, Modernity and the Emancipation of man 1670-1752*, Oxford University Press, Oxford 2006.
- Israel, Jonathan, *Democratic Enlightenment. Philosophy. Revolution, and Human Rights: 1750-1790*, Oxford University Press, Oxford 2012.
- Makaryk Ir., *Encyclopedia of contemporary Literary Theory. Approaches, Scholars, Terms*, University of Toronto Press, Toronto 1993.
- Marx, Karl 1986, "The Civil War in France", in: Marx K. & Engels Fr., *Collected Works*, vol. 22, International Publishers, New York.
- Nordmann, Jean-Thomas 1992, *Taine et la critique scientifique*, PUF, Paris.
- Preminger Al., *Princeton Encyclopedia of Poetry and Poetics*, Princeton University Press, Princeton N.J. 1990 (ανατ. Της διευρυμένης έκδ. του 1974).
- Schaeffer Jean-Marie, *Art of the modern Age. Philosophy of Art from Kant to Heidegger*, μτφ. Steven Rendall, Princeton University Press, Princeton 2000 [πρωτότυπο στα γαλλικά: *L'Art de l'Age moderne. L'Esthétique et la Philosophie de l'Art du XVIIIe siècle à nos jours*, Gallimard, Paris 1992].
- Stanford Peter, *The Legend of Pope Joan. In Search of the Truth*, Henry Holt and Company, New York 1999.
- Waugh, Patricia 1984, *Metafiction. The theory and practice of self-conscious fiction*, Routledge, London-New York.
- White, Hayden 1973, *Metahistory, The historical imagination in nineteenth-century Europe*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore & London.

ii. Ειρωνεία – Σάτιρα – Παρωδία

- Κωστίου Κ., *Η Ποιητική της ανατροπής: Σάτιρα, Ειρωνεία, Παρωδία, Χιούμορ*, Νεφέλη, Αθήνα 2002.
- Griffin Dustin, *Satire. A critical reintroduction*, The University Press of Kentucky, Lexington 1994.
- Hutcheon Linda, *Irony's Edge. The theory and politics of Irony*, Routledge, London – New York 1994.
- Jankélévitch Vladimir, *Η Ειρωνεία* (μτφ. Μ. Καραχάλιος), Πλέθρον, Αθήνα 1997.
- Muecke D.C., *Ειρωνεία* (μτφ. Κ. Πύρζας), Ερμής (σειρά Η γλώσσα της κριτικής, αρ. 10), Αθήνα 1974.
- Pollard Arthur, *Σάτιρα* (μτφ. Θ. Παπαμάργαρης), Ερμής (σειρά Η γλώσσα της κριτικής, αρ. 5), Αθήνα 1972.
- Thomson Philip, *Το Γκροτέσκο* (μτφ. Ι. Ράλλη –Κ. Χατζηδήμου), Ερμής (σειρά Η γλώσσα της κριτικής, αρ. 27), Αθήνα 1984.
- Wright Thomas, *A history of Caricature and Grottesque in Literature and Art*, Georg Olms Verlag, Hildesheim – New York 1976.

iii. Κλασικισμός – Διαφωτισμός – Ρομαντισμός

- Βελουδής Γ., *Ο Jakob Philipp Fallmerayer και η γένεση του ελληνικού ιστορισμού*, Ε.Μ.Ν.Ε.-Μνήμων, Αθήνα 1982.
- Δημαράς Κ. Θ., *Ελληνικός Ρομαντισμός*, Ερμής, Αθήνα 1985 (ανατ. Έκδ. 1982).
- Δήτσα Μ., *Στο διάμεσο Διαφωτισμού και Ρομαντισμού. Τρεις αναφορές στα γνωστά – άγνωστα του ελλαδικού 19^{ου} αιώνα*, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2001.
- Κιτρομηλίδης Πασάλης, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός*, Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2000.
- Abrams M. H., *Ο Καθρέφτης και το Φως* (μτφ. Α. Μπερλής), Κριτική, Αθήνα 2001.
- Πολίτης Αλ., *Ρομαντικά Χρονικά. Ιδεολογίες και νοοτροπίες στην Ελλάδα του 1830-1880*, Ε.Μ.Ν.Ε.-Μνήμων, Αθήνα 1993.
- Σίλλερ Φρ., *Περί αφελούς και συναισθηματικής ποιήσεως* (μτφ. Π. Κονδύλης), Στιγμή, Αθήνα 1985. [Α' δημοσ. 1795-1798]
- Auerbach Erich, *Mimesis. The representation of Reality in western literature* (tr. W. Trask), Princeton University Press, Princeton N.J. 1991 (repr. of 1968 ed.)
- Berlin Isaiah, *Οι ρίζες του Ρομαντισμού* (μτφ. Γ. Παπαδημητρίου), Scripta, Αθήνα 2002.
- Goethe, *Περί Τέχνης*, εισ./μτφ. Βασ. Τομανάς, Printa, Αθήνα 2001.
- Foucault M., *Τι είναι Διαφωτισμός* (μτφ. Στ. Ροζάνης), Έρασμος, Αθήνα 1988.
- Furst Lilian, *Η προοπτική του Ρομαντισμού* (πρόλ. Σ. Ροζάνης / μτφ. Κλ.Σύρμα), Ψυχογιός, Αθήνα 2001.
- Kibedi-Varga Aaron, *Les Poétiques du classicisme*, Aux amateurs du livre, Paris 1990.
- Lacoue-Labarthe Ph. και Nancy J.-L., *The Literary Absolute. The theory of literature in german Romanticism* (tr. Ph. Barnard – Ch. Lester), State University of New York Press, Albany 1988.
- Mendelssohn, Kant κλπ., *Τι είναι Διαφωτισμός* (μτφ. Ν.Μ. Σουτερόπουλος), Κριτική, Αθήνα 1989.
- Morpurgo Tagliabue G., *Goethe e il Romanzo*, Einaudi, Torino 1991.
- Parmentier Bér., *Le siècle des moralistes*, Seuil, Paris 2000.
- Richter, Jean-Paul, *Cours préparatoire d'Esthétique*, μτφ./σχόλ. Anne-Marie Lang και Jean-Luc Nancy, εκδόσεις L'Age d'Homme, Bordeaux 1979.
- Roe Nicholas (επιμ.), *Romanticism. An Oxford Guide*, Oxford University Press, Oxford 2005.
- Szondi Peter, *Poésie et Poétique de l'idéalisme allemande* (tr. J. Bollack etc.), Tel/Gallimard 1991 (ανατ. της μτφ. του 1975).
- Wheeler K. (ed.), *German aesthetic and literary criticism. The romantic ironists and Goethe*, Cambridge University Press, Cambridge 1984.

Αισθητική και Θεωρία της Λογοτεχνίας

i. Αρχαία Ελληνική και Λατινική

Αριστοτέλης, *Κατηγορίαι και Περί Ερμηνείας*: Aristotelis, *Categoriae et Liber de Interpretatione*, recognovit brevis adnotatione critica instruxit L. Minio-Paluello, Oxford Classical Texts (O.C.D), Oxford University Press, Oxford 1989 [ανατ. Έκδ. 1949].

Αριστοτέλους, *Περί Ποιητικής*, εισ./κείμενο/ερμην. Ιω. Συκουτρής, μτφ. Σίμος Μενάρδος, Εστία, Αθήνα [ανατ. Α' έκδ. του 1936].

Αριστοτέλης, *Ρητορική*: Aristotelis, *Ars Rhetorica*, recognovit brevis adnotatione critica instruxit W.D. Ross, Oxford Classical Texts (O.C.D), Oxford University Press, Oxford 1959.

Δημήτριος, *Περί Ύφους*, εισ./μτφ./σχόλ. Παν. Λεκατσάς, Ζαχαρόπουλος, Αθήνα χ.χ.

Λογγίνου Διονυσίου, *Περί Ύψους*, ερμην. Έκδ. Μ. Κοπιδάκης, Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη, Ηράκλειο 1990.

Πλάτων, *Πολιτεία*, τόμ. Α' και Β', πρόλ. Ευ. Παπανούτσος, εισ./μτφ./σχόλ. Ιω. Γρυπάρης, Ζαχαρόπουλος, Αθήνα χ.χ.

Derrida Jacques, *Πλάτωνος Φαρμακεία*, εισ./μτφ./σημ. Χ. Λάζος, Άγρα, Αθήνα 1990.

Οράτιος, *Ars Poetica*: Ορατίου, *Ποιητική Τέχνη*, μτφ. Γ. Γιατρομανωλάκης, Καρδαμίτσα, Αθήνα 1980.

ii. Kant

Growther Paul, *The kantian sublime. From morality to art*, Oxford University Press, Oxford 1989.

Guyer Paul, *Kant and the claims of taste*, Cambridge University Press, Cambridge 2001.

Kant Immanuel, *Κριτική της κριτικής ικανότητας*, μτφ./εισ./σχόλ. Χ. Τασάκος, Ροές, Αθήνα 2005.

Kant Immanuel, *Παρατηρήσεις πάνω στο αίσθημα του Ωραίου και του Υπέροχου*, μτφ./εισ. Χ. Τασάκος, Printa, Αθήνα 1999.

iii. Hegel

Μπρα Ζεράρ, *Ο Χέγκελ και η τέχνη*, μτφ. Στρ. Πασχάλης, Πατάκης, Αθήνα 2000.

Χέγκελ, *Εισαγωγή στην Αισθητική*, μτφ./εισ./σχόλ. Γ. Βελουδής, επιμ. Κ. Ψυχοπαίδης, Πόλις, Αθήνα 2000.

Rippin Robert, *Hegel's Idealism. The Satisfactions of Self-Consciousness*, Cambridge University Press, Cambridge 1989.

iv. Taine και Θετικισμός

Μασερέ Π., *Κόντ: η φιλοσοφία και οι επιστήμες* (μτφ. Δ. Αθανασάκης), Πατάκης, Αθήνα 1999.

Nordmann Jean-Thomas, *Taine et la critique scientifique*, PUF, Paris 1992.

Rosca D., *L'influence de Hegel sur Taine théoricien de la connaissance et de l'art*, Librairie Universitaire J. Gamber, Paris 1928.

Taine H., *Philosophie de l'art* (τόμοι 1 - 2), Παρίσι, Hachette, 1885.

Taine H., *L' Idealisme Anglais: Etudes sur Carlyle*, Παρίσι, Germer Bailliere, 1864.

Taine H., *Histoire de la littérature anglaise*, τόμ. I-V, Hachette, Paris 1866 (I-II), 1869(V), 1878 (III-IV).

v. Ρητορική και η έννοια του μεταφέρειν (η δυναμική των ρητορικών σχημάτων)

Ricoeur Paul, *Η ζωντανή μεταφορά*, μτφ. Κ. Παπαγιώργης, Κριτική, Αθήνα 1998.

Fontanier P., *Les figures du discours*, Flammarion, Paris 1977.

Taverniers M., *Metaphor and metaphorology. A selective genealogy of philosophical and linguistic conceptions of metaphor from Aristotle to the 1990s*, Academia Press, Ghent 2002.

ΝΕΦ 705

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κλασικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Ελληνικής Φιλολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Μεταπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΝΕΦ705	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Εαρινό 2022-23
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ζητήματα Συγκριτικής Γραμματολογίας		
ΔΙΔΑΣΚΩΝ	Κωνσταντίνος Δανόπουλος		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	4	
Ασκήσεις με προφορικές παρουσιάσεις	1	6	
Σύνολο Π. Μονάδων		10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τα πεδία έρευνας και τη μεθοδολογία του επιστημονικού κλάδου της Συγκριτικής Φιλολογίας και στη συνέχεια η αξιοποίηση των εργαλείων της στην ερμηνεία των λογοτεχνικών έργων. Σύμφωνα με τον Δημήτρη Αγγελάτο «Η συγκριτολογική έρευνα στο πεδίο της Συγκριτικής Φιλολογίας αφορά κατά κύριο λόγο σε

συγκρίσεις, βασισμένες σε όρους επίδρασης και αναλογίας, μεταξύ λογοτεχνικών κειμένων, τα οποία μπορεί να απέχουν ή όχι μέσα στο χρόνο ή στο χώρο, να ανήκουν σε περισσότερες των δύο γλωσσικές παραδόσεις ή περισσότερους των δύο πολιτισμούς, να έχουν μικρότερες ή μεγαλύτερες συγκλίσεις και αποκλίσεις· η έρευνα αυτού του τύπου μπορεί βέβαια να επεκτείνεται και σε συγκρίσεις μεταξύ λογοτεχνίας και άλλων τομέων της πνευματικής (φιλοσοφία, πολιτική, θρησκεία κ.λπ.) και καλλιτεχνικής (εικαστικές τέχνες, μουσική κ.λπ.) δραστηριότητας του ανθρώπου, σε διεθνές πάντα επίπεδο, μένοντας όμως προσηλωμένη στον ίδιο στόχο, που είναι η συστηματική και σε βάθος ανάλυση και ερμηνεία των λογοτεχνικών κειμένων.» (Η άλφα βήτα του νεοελληνιστή, σ. 277).

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Αναζήτηση των πηγών, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών.

Δημιουργία συνεργατικού πνεύματος, με την ανάληψη μικρών ομαδικών εργασιών

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα, μέσα από την κατανόηση των ξένων επιδράσεων και επιρροών στη γραμματεία ενός έθνους.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγικά στοιχεία.– Ζητήματα ορισμών – Το πεδίο έρευνας της Συγκριτικής Φιλολογίας- Η Εθνική Γραμματολογία – Η Γενική Γραμματολογία - Η ανάδυση της Συγκριτικής Γραμματολογίας. Το τοπικό και το παγκόσμιο, το εθνικό και το υπερεθνικό («The Local and the Universal», κατά τον Claudio Guillén). Η «αισθητική επικοινωνία» ανάμεσα στις εθνικές λογοτεχνίες (Ζ. Σιαφλέκης).
2. Η Ιστορία, η Θεωρία, η Κριτική της λογοτεχνίας και η σχέση τους με τη Συγκριτική Φιλολογία.
3. Οι μέθοδοι της Συγκριτικής Φιλολογίας. Τα είδη της σύγκρισης. Η σύγκριση ως μέθοδος ερμηνείας. Γενική και Τυπολογική σύγκριση. «Μελέτη επαφών», «Μελέτη αναλογιών» (Αντωνοπούλου κ.ά., σ. 38).
4. Η επίδραση, η πρόσληψη, η διακειμενικότητα, Άλλη ορολογία (κατά την Ελ. Πολίτου-Μαρμαρινού): αναλογία ή συγγένεια, αντικατοπτρισμός, δάνειο, κοινός τόπος, παράδοση, πηγή, στυλιζάρισμα, τύχη κ.ά.
5. Η θεματολογία- Η πρόσληψη των μύθων, των θεμάτων, των μοτίβων κ.ά.
6. Οι συναντήσεις και οι διασταυρώσεις. Ο διακαλλιτεχνικός, διεπιστημονικός, διαπολιτισμικός χαρακτήρας της Συγκριτολογίας. Η Συγκριτική Ποιητική.
7. Η λογοτεχνία και οι σχέσεις της με τις άλλες τέχνες.
8. Εφαρμογές – Ζητήματα διακειμενικών σχέσεων.
9. Εφαρμογές – Λογοτεχνία και ζωγραφική.
10. Εφαρμογές – Λογοτεχνία και μουσική.
11. Εφαρμογές- Λογοτεχνία και κινηματογράφος.
- 12-13. Εφαρμογές - Η μετάφραση της λογοτεχνίας.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>		
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Χρήση του eclass και της διαδικτυακής τεχνολογίας, powerpoints, επικοινωνία μέσω e-mail, διά ζώσης επικοινωνία στο γραφείο ή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας Microsoft teams.</p>	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	<p>Διαλέξεις, σεμινάρια του διδάσκοντος</p>	<p>13 εβδομάδες</p>
	<p>Εργαστηριακές ασκήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών (συγγραφή μικρών άρθρων, βιβλιοκρισιών, περιλήψεις επιστημονικών έργων ή λογοτεχνικών κειμένων κ.ά.)</p>	<p>2^η-8^η εβδομάδα</p>
	<p>Βιβλιογραφική έρευνα</p>	<p>9^η εβδομάδα</p>
	<p>Επισκέψεις σε βιβλιοθήκες</p>	<p>10^η εβδομάδα</p>
	<p>Συγγραφή δοκιμίων και προφορικές παρουσιάσεις</p>	<p>11^η -12^η εβδομάδα</p>
	<p>Προφορική εξέταση</p>	<p>13η εβδομάδα</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Εκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>A. Παρουσία και συμμετοχή στο μάθημα. B. Έρευνα για συγκεκριμένο κάθε φορά αντικείμενο. Γ. Μικρές εργασίες ή προφορικές εξετάσεις ανά αντικείμενο.</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Ελένη Πολίτου-Μαρμαρινού, *Η Συγκριτική Φιλολογία στην Ελλάδα. Χώρος, σκοπός και μέθοδοι έρευνας*, Αθήνα, Εκδόσεις Καρδαμίτσα 1981.

Μ. - F. Guyard, (1988). *Η Συγκριτική Γραμματολογία*, Μετ. Ζ.Ι. Σιαφλέκης, Αθήνα, Ζαχαρόπουλος 1988.

Ζ.Ι. Σιαφλέκης, *Συγκριτισμός και Ιστορία της Λογοτεχνίας*, Αθήνα, Επικαιρότητα 1998.

P. Brunel, Cl. Pichois, A.-M. Rousseau, *Τι είναι η Συγκριτική Γραμματολογία;*, Πρόλογος, Μετάφραση, Σημειώσεις Δημήτρης Αγγελάτος, Αθήνα, Πατάκης 1998.

Δημήτρης Αγγελάτος, «Σύγκριση και διακαλλιτεχνικές προσεγγίσεις στη Συγκριτική Φιλολογία», *Σύγκριση/ Comparaison*, 15 (2004) 45-54 [=Η Συγκριτική Γραμματολογία στην Ελλάδα. Σύγχρονες τάσεις, Επιμ. Έλενα Κουτριάνου, Αθήνα, Εκδόσεις Μεσόγειος 2005, σ. 223-235].

Δημήτρης Αγγελάτος, *Η άλφα βήτα του νεοελληνιστή. Οδηγός για εισαγωγικό μάθημα στην επιστήμη της Νεοελληνικής Φιλολογίας*, Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg 2011, σ. 277-286.

Η συγκριτική γραμματολογία στην Ελλάδα. Σύγχρονες τάσεις, Επιμ. Έλενα Κουτριάνου, Αθήνα, Εκδόσεις Μεσόγειος 2005.

Άννα Ταμπάκη, *Ζητήματα Συγκριτικής Γραμματολογίας και ιστορίας των ιδεών*, Αθήνα, Ergo 2008.

Ελένη Πολίτου- Μαρμαρινού, *Συγκριτική Φιλολογία. Από τη θεωρία στην πράξη*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα 2009.

Αναστασία Αντωνοπούλου, Κατερίνα Καρακάση, Εύη Πετροπούλου, *Συγκριτολογία, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και Βοηθήματα*, https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/4329/3/00_master_document_neo-KOY.pdf. 10.1.2023.

Ali Behdad), *Dominic Thomas (Ed.), A Companion to Comparative Literature*, Chichester. West Sussex, Malden, Wiley-Blackwell 2011.

Δημήτρης Αγγελάτος, *Λογοτεχνία και ζωγραφική. Προς μια ερμηνεία της διακαλλιτεχνικής (ανα)παράστασης*, Αθήνα, Gutenberg 2017.

Γραφές της μνήμης. Σύγκριση- Αναπαράσταση- Θεωρία, Εισαγωγή –Επιμέλεια, Ζ.Ι. Σιαφλέκης, Αθήνα, Ελληνική Εταιρεία Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας, Gutenberg 2011.

Ben Hutchinson, *Comparative Literature: A Very Short Introduction*, Oxford University Press 2018.

Άννα Μαρίνα Κατσιγιάννη, *Η σχεδία του λόγου. Μελέτες για την κινητικότητα των λογοτεχνικών έργων*, Αθήνα, Gutenberg 2022.

Claudio Guillén, *The Challenge of Comparative Literature*, Translated by Cola Franzen, Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, and London, England 1993.

Charles Bernheimer (ed.), *Comparative Literature in the Age of Multiculturalism*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore and London 1995.

Ελληνική Εταιρεία Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας, Ψηφιοποιημένα τεύχη, περ. *Σύγκριση/ Comparaison*, <http://gcla.phil.uoa.gr/gr/page5.html>. Τελ. πρόσβαση 10.2.2023. (Γ. Βελουδής, «Συγκριτική Γραμματολογία», τχ. 1. Ζ.Ι. Σιαφλέκης, «Επίδραση και Διακειμενικότητα στη συγκριτική έρευνα της λογοτεχνίας», τχ. 1. Ελένη Πολίτου - Μαρμαρινού, «Συγκριτική ποιητική», τχ. 1. Νάσος Βαγενάς, «Η Συγκριτική Φιλολογία στην Ελλάδα ως τη γενιά του '30», τχ. 1. Ελένη Πολίτου- Μαρμαρινού, «Ο Κ.Θ. Δημαράς θεμελιωτής της Συγκριτικής Φιλολογίας στην Ελλάδα», τχ. 4. Άννα Ταμπάκη, «Η συγκριτική μέθοδος στο έργο του Κ.Θ. Δημαρά», τχ. 6. Αλεξάνδρα Σαμουήλ, «Είσοδος και απήχηση του έργου του Gide στην Ελλάδα», τχ. 7. Γιώργος Φρέρης, «Ανιχνεύσεις του μύθου του Ορφέα στην πρώτη ελληνική μεταπολεμική γενιά», τχ. 11 κ.ά.)

ΝΕΦ 706**ΕΙΔΙΚΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ****ΜΑΥΡΕΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ****ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ****1. ΓΕΝΙΚΑ**

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΝΕΦ 706	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΑΡΙΝΟ 2022-2023
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδικά ερευνητικά θέματα και προβλήματα της Νεοελληνικής Φιλολογίας: : Λογοτεχνία και κριτική στον ημερήσιο τύπο (1890-1910)		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr/courses/KOM04572/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p> <p>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</p> <p>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</p> <p>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</p> <p>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης</p> <p>και Παράρτημα Β</p> <p>Περίληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</p>
Γνώση/κατανόηση και εξοικείωση με την τον ημερήσιο Τύπο της περιόδου 1890-1910)

Ανάλυση/ερμηνεία κειμένων θεωρίας, ιστορίας, κριτικής και συγκριτολογικά, τα οποία θα εντοπίσουν στις εφημερίδες με σκοπό την καλύτερη και πολύπλευρη προσέγγιση των ευρύτερα γραμματειακών και ειδικότερα λογοτεχνικών και κριτικών κειμένων της εποχής, βάσει παραδειγμάτων ενδεικτικών. Απώτερος σκοπός είναι να εμβαθύνουν στην σχετική παραγωγή (κριτική, θεωρία, λογοτεχνία πρωτότυπη και μεταφρασμένη) όχι μόνο κατά την εποχή που μας αφορά αλλά και πριν από αυτή σε σχέση όμως με την ευρωπαϊκή παραγωγή.

Υλοποίηση/εφαρμογή των υποδομών και τεχνολογιών με αφορμή και την αναζήτηση στα ψηφιακά αποθετήρια και βιβλιοθήκες, Ελλάδας και Γαλλίας, αλλά και ιστοτόπους ή βιβλιογραφία σχετικά με τον Τύπο κατά τον 19^ο αι .

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Εισάγει τους φοιτητές σε ειδικότερα θέματα (εκδοτικά, θεωρητικά και ιστορικά) που αφορούν ένα εν πολλοίς άγνωστο υλικό.

Με την ομαδική εργασία η οποία βασίζεται στις ατομικές, θα μπορούν να κάνουν την αναζήτηση και μετά να παρουσιάζουν τα ευρήματα ως ομάδα και να αποτυπώνουν την εικόνα της λογοτεχνίας και της κριτικής για μια συγκεκριμένη περίοδο.

Αναζήτηση και εντοπισμός της λογοτεχνικής και κριτικής παραγωγής σε ψηφιοποιημένες εφημερίδες (λόγω COVID δεν είναι δυνατή η αυτοψία).

“Επίσκεψη” ψηφιακών βιβλιοθηκών για εύρεση υλικού. Εξοικείωση με την νέα τεχνολογία.

Γνωριμία με την περίοδο μετά το μέσο του 19^{ου} αι. ως και τη πρώτη δεκαετία του 20ού (διεπιστημονική προσέγγιση με βάση την Ιστορία, τη Συγκριτολογία και την Ιστορία της Τέχνης).

Προσαρμογή στην ιδιόζουσα γλώσσα της εποχής, ειδικά για τους λόγιους δημοσιογράφους (καθαρεύουσα) ή τους απλούς δημοσιογράφους (απλή καθαρεύουσα των εφημερίδων).

Προσαρμογή και στα πολλά είδη λόγου που αναπτύσσονται στις σελίδες τους.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Διάγραμμα του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στον τρόπο χρήσης του Διαδικτύου για επιστημονικούς σκοπούς (πλοήγηση, σύνδεσμοι και ιστοτόποι, τρόποι έρευνας και αποδελτίωσης υλικού).
2. Ιστοτόποι και ιδιομορφίες τους. Περιήγηση στις ψηφιακές βιβλιοθήκες (ελληνικές, γαλλικές και αγγλικές – αμερικάνικες).
3. Ασκήσεις σχετικές με τον τρόπο αποδελτίωσης από ψηφιοποιημένο υλικό (ημερήσιου και περιοδικού τύπου) και τρόπος διαχείρισης του υλικού.
4. Εισαγωγή στον Τύπο της εποχής που εξετάζεται. Εφημερίδες και Περιοδικά.
5. Λογοτεχνία, κριτική και δημοσιογραφία. Τα όρια και η ευρύτητα της παραγωγής. Το άνοιγμα και στις άλλες τέχνες (θέατρο, κινηματογράφος που πρωτοεμφανίζεται, ζωγραφική, γλυπτική, αρχιτεκτονική).

6. Επί μέρους περιπτώσεις συγγραφέων (ενδεικτικά παραδείγματα): Παλαμάς, Επισκοπόπουλος, Νιρβάνας.
7. Παρουσίαση εργασιών.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο και εξ αποστάσεως με ανταλλαγή ηλεκτρονικής αλληλογραφίας μέσω της πλατφόρμας του e-class και χρήση του e-class για ενημέρωση και διάθεση σημειώσεων και πλάνου του μαθήματος ή παράθεση χρήσιμων συνδέσμων (links), στους οποίους μπορούν να βρουν υλικό για το μάθημα, αλλά και για μελλοντικά μαθήματα Νέων Ελληνικών. Παράλληλα θα γίνεται κοινή χρήση οθόνης, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να βλέπουν άμεσα τον τρόπο εργασίας στο διαδίκτυο και στα αρχεία του διδάσκοντος.</p>	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Αναζήτηση στο διαδίκτυο, εξοικείωση με ηλεκτρονικά μέσα και με ψηφιοποιημένα χειρόγραφα και εκδόσεις παλαιές. Επικοινωνία στο γραφείο και με ηλεκτρονική αλληλογραφία.</p>	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i></p>	<p>Δραστηριότητα</p> <p>Εβδομάδα 1: Το μάθημα και οι υποχρεώσεις. <u>Εισαγωγή στις βασικές έννοιες και εργαλεία - Ιστορικό πλαίσιο το β' μισό του 19ου αι. έως και ην α' δεκαετία του 20ου αιώνα στην Ευρώπη και τα καθ' ημάς.</u></p> <p>Εβδομάδα 2: <u>Ο Τύπος στην Ελλάδα εν γένει ως το 1890: Περιοδικά και Εφημερίδες</u> (αναφορά σε έντυπα και επίσκεψη σε ψηφιακά αποθετήρια). Κείμενα και είδη από το 1664 ως το 1750.</p> <p>Εβδομάδα 3-4: <u>Το Άστυ και το Νέον Άστυ. Προσέγγιση φύλλων των εφημερίδων και ασκήσεις αποδελτίωσης και αξιολόγησης (συνεπικουρία Πολ. Συμμεωνίδου)</u></p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p> <p>Διάλεξη 3 ωρών και Μελέτη κατ' οίκον της βιβλιογραφίας και κάποιων κειμένων (το υλικό αναρτήθηκε στο e-class) 6 ώρες</p> <p>Διάλεξη 3 ωρών και Μελέτη κατ' οίκον γενικών εγχειριδίων για την εποχή (12 ώρες)</p> <p>Διαλέξεις συνολικά 6 ωρών από την υπ. διδάκτορα κα Συμεωνίδου και έναρξη αποδελτίωσης και μελέτης κατ' οίκον συγκεκριμένων φύλλων</p>

		(ασκήσεις) και της βιβλιογραφίας. 18 ώρες
	Εβδομάδα 5-6: <u>Οι εφημερίδες και η λογοτεχνία. Αναφορά σε συγκεκριμένους λογοτέχνες που δημοσιεύουν ή μεταφράζονται. Παράλληλη αναφορά στα Γαλλικά έντυπα της ίδιας εποχής. Παρουσίαση ασκήσεων. (συνεικουρία Πολ. Συμεωνίδου)</u>	Διαλέξεις συνολικά 6 ωρών και έναρξη αποδελτίωσης και μελέτης κατ' οίκον συγκεκριμένων φύλλων (ασκήσεις) και της βιβλιογραφίας. 18 ώρες
	Εβδομάδα 7-8: <u>Οι εφημερίδες και η λογοτεχνική κριτική. Αναφορά σε συγκεκριμένους κριτικούς που δημοσιεύουν ή μεταφράζονται. Παράλληλη αναφορά στα Γαλλικά έντυπα της ίδιας εποχής. Παρουσίαση ασκήσεων.</u>	Διαλέξεις συνολικά 6 ωρών και έναρξη Μελέτη κατ' οίκον των έργων και της βιβλιογραφίας. 12 ώρες
	Εβδομάδα 9-10: <u>Επί μέρους ζητήματα της εποχής (ιστορικά, όπως ο πόλεμος του 1897 και οι Ολυμπιακοί, γλωσσικά όπως τα Ευαγγελικά και Ορεστικά, πνευματικά όπως η Βορειομανία και η ομάδα της τέχνης κλπ.)</u>	Διάλεξη 3 ωρών από την κα Συμεωνίδου και 3 ωρών από τον διδάσκοντα. Μελέτη του υλικού 12 ώρες.
	Εβδομάδα 11-12: <u>Παρουσίαση μεγάλων εργασιών</u>	6 ώρες παρουσίαση και κατόπιν συγκέντρωση υλικού, μελέτη και ετοιμασία εργασίας 60 ώρες
	Εβδομάδα 13: <u>Επανάληψη, απορίες και οργάνωση των εργασιών.</u>	3 ώρες συνάντηση και συγγραφή εργασίας 70ώρες
		Σύνολο 250 ώρες, δηλαδή 25 ώρες/πιστωτική μονάδα

<p style="text-align: center;">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Εξέταση με δύο μικρές εργασίες (5-6 σελίδων και μία μεγάλη των 18-20 σελίδων με times new roman 12, ενάμισι διάστημα και υποσημειώσεις με times new roman 10 και μονό διάστημα).</p> <p>Λαμβάνεται υπόψη η παρουσία και συμμετοχή στο μάθημα και οι συζητήσεις (5%), αλλά και οι προφορικές παρουσιάσεις των δύο εργασιών (20%).</p> <p>Απαραίτητη είναι και η συμμετοχή των φοιτητών στις διαλέξεις του Εργαστηρίου Νεοελληνικής και Συγκριτικής Φιλολογίας</p>
---	---

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

A. Ελληνική:

A.1. Λεξικά:

Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι, Πατάκης, Αθήνα 2007.

Λεξικόν εγκυκλοπαιδικόν, τόμοι Α' - Ζ', Ν.Γ. Πολίτης (επιμ.), Μπάρτ-Χίρστ, Αθήνα 1889-1905.

Καράογλου Χ. Λ. (επιμ.), *Περιοδικά Λόγου και Τέχνης (1901-1940), Τόμος Πρώτος: Αθηναϊκά Περιοδικά (1901-1925)*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1996.

Ντελόπουλος Κυρ., *Νεοελληνικά Φιλολογικά Ψευδώνυμα 1800-1981*, Ε.Λ.Ι.Α., Αθήνα 2^η1983.

A.2. Άπαντα και κριτικά σε αυτόνομους τόμους των:

Κ. Παλαμά, Άπαντα, τόμ. 1-16, Μπίρης, Αθήνα χ.χ.

Π. Νιρβάνα, Άπαντα, τόμ. Α' -Ε', Γ. Βαλέτας (επιμ.), Γιοβάννης, Αθήνα 1968

Γρ. Ξενόπουλου, Άπαντα, τόμ. 1-11?, Μπίρης, Αθήνα 2^η1972.

Γρ. Ξενόπουλου: *Επιλογή κριτικών κειμένων*, εισ./επιμ. Γ. Φαρίνου-Μαλαματάρη, Βλάσση, Αθήνα 2002.

Ν. Επισκοπόπουλου, *Επιλογή κριτικών κειμένων από το Άστυ και το Νέον Άστυ*, τόμ. Α' και Β', εισαγ./επιμ./σημ. Ν. Μαυρέλος, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2011.

Μιχ. Μητσάκη, *Αφηγήματα και Ταξιδιωτικές εντυπώσεις*, τόμ. Α', Μ. Σέργης (επιμ.), Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2007.

Μιχ. Μητσάκη, *Κριτικά κείμενα, Επιστολές, Ποίηση*, τόμ. Β', Μ. Σέργης (επιμ.), Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 2007.

Γ. Ψυχάρη, *Κριτικά κείμενα*, τόμ. Α'-Β', Ιφ. Μποτουροπούλου (επιμ.), Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 1997.

Κ. Χατζόπουλου, *Κριτικά κείμενα*, Κ. Ανεμούδη-Αρζόγλου, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα 1996.

Εμμ. Ροΐδη, *Άπαντα*, τόμ. Α'-Ε', Α. Αγγέλου (επιμ.), Ερμής, Αθήνα 1978.

Λ. Μαβίλη, *Τα κριτικά κείμενα*, Θ. Πυλαρινός (επιμ.), Σύλλογος Προς Διάδοσιν Ωφελίμων Βιβλίων, Αθήνα 2007.

Α. 3. Μελέτες Ελληνικές

Μαυρέλος Νικόλαος, *Οι κοσμοπολίτες και οι φουστανελοφόροι. Το ελληνόγλωσσο κριτικό έργο του Νικόλαου Επισκοπόπουλου*, ανέκδοτη Διδακτορική Διατριβή που κατατέθηκε το 2001 στο Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Διαθέσιμη στον ιστότοπο:

<http://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/13492#page/1/mode/2up>

Συμεωνίδου Πολυξένη, *Ο κριτικός λόγος στην εφημερίδα Άστυ 1891-1899*, αδημοσίευτη μεταπτ. Εργασία, ΤΕΦ/ΔΠΘ 2014.

B. Ξενόγλωσση:

B 1. Λεξικά:

Drabble M. (επιμ.), *Oxford Companion to English Literature*, Οξφόρδη, Oxford University Press, 1985⁵.

Garland H. & M. (επιμ.), *Oxford Companion to German Literature*, Οξφόρδη, Oxford University Press, 1986².

Hart J. (επιμ.), *The Concise Oxford Companion to American Literature*, Οξφόρδη, Oxford University Press, 1986.

Harvey P. - Heseltine J. E. (επιμ.), *Oxford Companion to French Literature*, Οξφόρδη, Oxford University Press, 1959.

Laffont - Bompiani, *Le Nouveau Dictionnaire des Auteurs de tous les temps et tous les pays*, (τόμοι 1-3), Παρίσι, Robert Lafont, 1994².

B 2. Μελέτες (ενδεικτικά):

Avenel, Henri, *Histoire de la Presse Française, Depuis 1789 jusqu'à nos jours*, Ernest Flammarion, Paris 1900.

Hernández Guerrero, Jose Antonio - García Tejera, Ma Del Carmen κ.ά. (επιμ.), *Retórica, Literatura y Periodismo. Actas del V Seminario Emilio Castelar*, Universidad de Cádiz, Cadiz 2006.

Martínez Martín, Jesús A., *Vivir de la pluma. La profesionalización del escritor, 1836-1936*, Marcial Pons Historia, Madrid 2009.

Nordmann Jean-Thomas, *La critique littéraire française au XIXe siècle (1800-1914)*, Le livre de poche, Paris 2001.